БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ КОМИТЕТИ ВА МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ОБЛАСТЬ СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

16 ЙИЛ ЧИҚИШИ.

№ 105 (4096)

30 МАЙ
ЖУМА
1969 ЙИЛ

Баҳоси 2 тийин.

ЛЕНИН, ЗАМОН ВА БИЗ

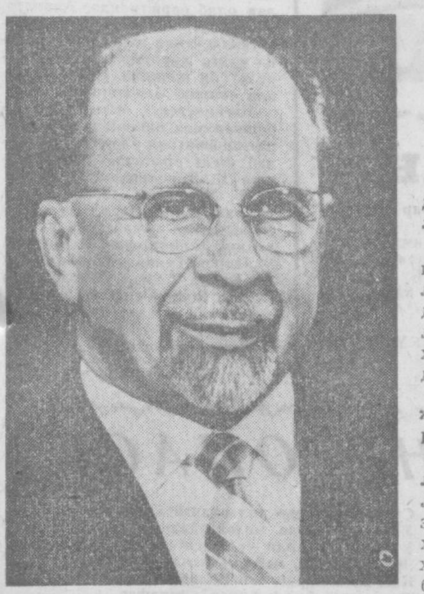

Вальтер УЛЬБРИХТ,

Германия Бирлашган Социалистик партияси Марказий Комитетининг биринчи секретари, ГДР Давлат Кенгашининг Раиси

1. Сизнингча, Ленин ишларининг тантанаси ҳаётимизда, жумладан Ўзбекистонда нималарда тўлароқ ва ёрқинроқ намоён бўлмоқда?

— Ленин иши одамга чинакам инсон қадрини топиш имкониятини берди. Ленин режасини тузган ва унинг ўзи амалга оширган социалистик революцияда инсон ўзини маҳкам боғлаб турган эзиш ва эксплуатация занжирини парчалаб ташлади. Ленинизмнинг улуғворлиги ва ғоят инсонийлиги аввало социалистик инсоннинг қиёфасида, унинг куч-қудратида, унинг ижодида, шахснинг эркин ривожланишида, одамларнинг ўзаро социалистик муносабатларида, социалистик миллатларнинг қардошларча ҳамкорлигида намоён бўлмоқда.

2. Совет кишиларининг ленинча яшаш ва ишлаш шиорида шахсан Сиз нимани кўрасиз?

— Бу шиорда мен совет кишиларининг Совет Иттифоқида ва бутун дунёда коммунизм ишига энг кўп фойда келтиришга бўлган интилишини кўраман.

3. Ленинча иш услубини қарор топтиришда нималарни энг муҳим нарса деб ҳисоблайсиз?

— Ҳар бир вазиятни сезгирлик ва ишчанлик билан баҳолаш, барча қарорларни илмий асосда қабул қилиш, бунда коллектив билан маҳкам алоқада бўлиш, ўз олдида революцион мақсадни ҳамиша кўриб туришни энг муҳим нарса деб ҳисоблайман.

4. В. И. Ленин асарларига тез-тез мурожаат қилиб турасизми (аниқроғи қайси асарларига ва қандай муносабатларда)?

— Ленин таълимотини ижодий қўлланишга лаёқатли бўлиш учун ҳамиша Ленин билан маслаҳатлашиб туриш зарур деб ҳисоблайман. Шу боисдан ҳам В. И. Ленин асарларини ўрганиш ҳаётимнинг ажралмас, таркибий қисми бўлиб қолди.

5. Ильич характеридаги қайси сифатлар Сизни ўзига ром қилади? Ҳозирги кунда Сиз бу сифатларнинг қайси бири тўлароқ намоён бўлаётганини кўряпсиз?

— Лениннинг халққа, ишчиларга ва деҳқонларга муносабати, Лениннинг улар илгари сурган проблемаларни чуқур тушуниши, улар билан муттасил маслаҳатлашиб туришга бўлган эҳтиёжи менда жуда чуқур таассуротлар қолдирган. Бу ленинча фазилатлар революционерни алоҳида ажратиб турган нарса — ишчилар синфи ишига садоқатни ифодалайди.

6. Ленин юбилейига тайёргарлик коллективингиз ва Сизнинг шахсий ҳаётингизда қандай янгиликлар юз беришига олиб келди? Шахсий ҳаётингизда энг қизиқ туюлган тад бир, воқеани айтиб берсангиз?

— Яқинда Германия Демократик Республикаси пойтахтининг юрагида Владимир Ильич Ленинга ёдгорлик пойдеворини қўйдик. Буни мен Карл Маркс ва Фридрих Энгельс ватанида меҳнаткаш халқ Ленин асарларида уларнинг таълимоти янада ривожлантирилганлигидан иборат тарихий фактнинг қайд этилиши деб тушунаман. Немис ишчиларининг жуда кўп авлоди революцион орзу-умидларининг рўёбга чиқиши учун кураш билан менинг шахсий ҳаётим ҳам боғланган.

7. В. И. Ленин ҳаётидан олинган мисоллар асосида тарбиявий ишни яхшилашда нималарни таклиф этардингиз?

— Ҳар бир коммунист аввало ёшларга Ленин таълимотини эгаллашда ёрдамлашиши ва бу таълимот асосида иш кўришни ўргатиши лозим. Владимир Ильич Лениннинг ўзи бу муҳим ишни қандай бажаришимиз лозимлигининг энг яхши намунасини кўрсатган эди. Ленин ёшлар учун революционер курашчи намунасини кўрсатди, у ёшларни қалбдан ардоқларди. Ленин ётиги билан, ишонарли равишда ва кўтаринкилик руҳида социалистик жамиятдаги янгиликларнинг моҳиятини тушунтириб бера олар эди.

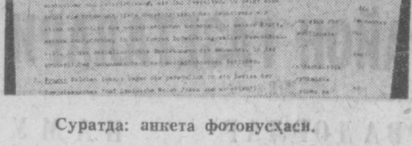

Суратда: анкета фотонусхаси.

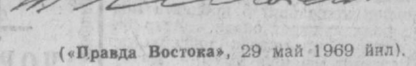

(«Правда Востока», 29 май 1969 йил).

ПАХТАЗОР ХАБАРЛАРИ

ОҚҚЎРҒОН. Охунбобоев номли колхознинг Маъмур Қосимов бошлиқ участка деҳқонлари бу йил 153 гектар пахта майдонининг ҳар гектаридан олинадиган ҳосилни 5 центнерданга оширишга қатъий аҳд қилишган.

Шу мақсадда ғўза парвариши кундан-кун авж олдирилаётир. Қатор ораларини юмшатиш вақтида бир йўла озиқлантириш ҳам олиб борилмоқда. Э. Мусақулов, Т. Умрзоқов, Х. Жўраев каби азамат механизаторларнинг кўрсатган ғайрат-шижоатлари туфайли ғўза ниҳоллари кун сайин авж олмоқда.

И. АБДУРАҲМОНОВ.

ЯНГИЙЎЛ. Қаршибой Абдурашидов етакчилик қилаётган звено «Қизил Октябрь» колхозида пешқадамлардан саналади. Далалар узунасига ва кўндалангига ишланмоқда. Натижада ғўза тобора гуркираб ўсмоқда. Улар ўзларига қарашли 50 гектар майдоннинг ҳар гектаридан 30,5 центнердан ҳосил кўтаришни мўлжаллаб иш юритмоқдалар.

Х. ХЎЖМАНОВ,
Т. ЭРГАШЕВ.

ПИЛЛА МЎЛ БЎЛАДИ

Калинин районидаги «Партия XXI съезди» совхозининг ишчилари қурт боқишни намунали йўлга қўйиб, ҳар бир қути уруғдан кўпроқ ҳосил олишга ҳаракат қилмоқдалар. Улар бу йил камида 13 минг килограмм ҳосил топширишга аҳд қилдилар.

Пиллабоқарлар ишни пухта ташкил этиб, ўз зиммаларига олган вазифани шараф билан бажариш учун ҳаракат қилмоқдалар. Лутфи Зокирова, Замира Раҳимова каби қуртбоқарлар самарали меҳнат қилиб, яхши натижаларни қўлга киритдилар.

Н. ҚОДИРОВ.

ШОЛИ ЭКИШНИНГ БОРИШИ ҲАҚИДА 29 МАЙГАЧА БЎЛГАН МАЪЛУМОТ

(Процент ҳисобида)

Биринчи стун — бир кунда, иккинчи стун — мавсум бошидан бери экилгани.

Юқори Чирчиқ	1,4	98,6
Калинин	3,9	96,1
Ўрта Чирчиқ	6,8	75,1
Янгийўл	—	68,2
Орджоникидзе	0,8	67,5
Оққўрғон	3,9	66,1
Бўка	4,1	65,1
Бекобод	3,4	44,7
Бўстонлиқ	1,0	29,0
Область бўйича	3,9	65,4

Ўтган йили совхозимиз деҳқонлари 1066 гектар майдонда пахта, 1663 гектар майдонда каноп, 1250 гектар ерда уруғлик каноп етиштирдилар.

Ўтган йилги ишларимиз, аслини олганда, бизни қаноатлантирмади. Маълумки, пахтачиликдан ташқари давлатга каноп уруғи ва каноп пояси сотамиз. Ўтган йили пахта тайёрлаш планини бажардик. Давлатга 1696,2 тонна «оқ олтин» сотдик. Лекин ҳосилдорлик гектар бошига 16 центнердан ошмади. Пахта таннархи анча юқори бўлди. Каноп пояси ва каноп уруғи тайёрлаш бўйича йиллик планимизни бажара олмадик.

Ҳосилдорлик нима учун кўтарилмаяпти? Нега давлат планини бажара олмаяпмиз? Ана шу масалага бутун эътиборни қаратдик.

Совхозимизда ички резервлар, ер, сув ресурслари етарли. Ерларнинг ҳосилдорлигини ошириш мумкин. Шуни очиқ айтиш кераккки, совхозимиз ерлари захкаш, сизот сувлари юза. 5000 гектарга яқин майдонда капитал планировка ишлик маҳсулотлари маҳсулдорлиги бошқа, яъни 1-, 4- ва 5-бўлимлардагига нисбатан анча юқори. Мазкур бўлимларда ҳосилдорликнинг пастлиги совхозимиз юксалишига жиддий таъсир кўрсатаяпти.

Ўтган йили совхозимизда пахта ҳосилдорлиги гектар бошига 15,9, каноп ҳосилдорлиги 74,7 центнерга тўғри келди. Бу пландаги кўрсаткичдан анча кам ҳисобланади.

Мазкур бўлимларда ҳам ҳосилдорликни орттиришнинг имкониятлари борми? деган савол туғилади. Бу саволга албатта, «ҳа» деб жавоб берамиз. 1-, 4-, 5-бўлимлар территорияларида захни қочириш мақсадида катта миқдордаги тупроқ ишларини бажаришимиз керак. Чуқур ариқ-зовурлар олишимиз лозим. 5000 гектар майдон капитал планировка қилиниши керак. Бу йил атиги 300 гектар ерни капитал планировка қилиш учун проект тузилди.

Бизда бундай катта ҳажмдаги ишларни амалга ошириш учун техника мутлақо етишмаяпти. Совхозимизда ариқ-зовурлар қазиш, эскиларини тозалаш

ҲОСИЛДОРЛИКНИ ОШИРИШ ЙЎЛИДА

ларини амалга ошириш зарур. Ерларнинг захини қочириш мақсадида янги ариқ-зовурлар олиш керак.

Совхозимизнинг 1-,4-ва 5-бўлимлари ёнида балиқчилик комбинати жойлашган. У ердаги ҳовуз мазкур бўлимлар майдонларида захнинг миқдори ортиб кетишига сабаб бўлаяпти. Гектар бошига ҳосилдорликнинг ортишига, ернинг мелиоратив ҳолатининг яхшиланишига салбий таъсир кўрсатаяпти.

Фикримни тасдиқлаш учун қуйидаги фактларни келтираман. 3-бўлимнинг пахта ва каноп майдонлари балиқчилик хўжалиги ҳовузларидан йироқда. Ер шароити яхши, зах ҳосилдор тупроқдан анча пастда. Бўлимнинг Аладдин Чахалов бошлиқ бригадаси 35 гектар пахта майдонидан ўтган йили пландаги 17,5 ўрнига 27 центнердан пахта, Аъзам Раҳматов бошлиқ бригада аъзолари 55 гектар каноп майдонининг гектаридан 88 ўрнига 135,5 центнердан каноп ҳосили кўтардилар. Бўлимда қишлоқ хўжаишида атиги 2 та экскаватор ишлаяпти. Бу талабга тўла жавоб бермаяпти. Совхозимиз раҳбарлари, мутахассислари бир неча бор ПМК—9 раҳбарлари ва тегишли ташкилотларга бу масалада мурожаат қилишларига қарамай, ҳалигача амалий жавоб ололганимиз йўқ. Ариқ-зовурлар олиш, ерларни капитал планировка қилиш ишини яқин йилларда тугаллаш учун бизга қўшимча экскаватор ва бошқа турдаги техника даркор.

Совхозимиз меҳнаткашлари бу йил давлатга 22000 тонна каноп пояси, 370 тонна каноп уруғи, 1900 тонна пахта ва бошқа турдаги қишлоқ хўжалик маҳсулотлари сотиш учун курашаяпти. Юқорида ҳал қилинмаётган муҳим проблемалар қисқа муддатларда ҳал қилинса, дадил айтиш мумкинки, совхозимиз қолоқликдан чиқади, илғор хўжаликлар сафидан ўрин олади.

М. РАҲМАТОВ,
Оққўрғон районидаги «Коммунизм» совхозининг бош агрономи.

ҒЎЗА БАРҚ УРМОҚДА

Беш йилликнинг тўртинчи йилида 750 гектар ернинг ҳар гектаридан 26 центнердан ҳосил кўтаришга аҳд қилган «Партия XXII съезди» колхози пахтакорлари об-ҳаво қийинчиликларини енгиб, барча майдонга 12 иш кунида барака уруғи қадашган эди. Агротехника қоидалари асосида сифатли экилган чигит ернинг ўз намига бир текис ундириб олинди.

Колхоз аъзолари ғўзанинг тупроқдан ўзига етарли озуқа олиб, яхши ривожланишини таъминлаш мақсадида уни уюшқоқлик билан ягана қилишга киришдилар. Ҳозир 2-бригададаги Одилмирза Ҳакимов, Абдураҳим Эргашев, 7-бригададаги Шомирза Мирзаев, 5-бригададаги Парда Аширов, Эргаш Қўзибоев ўртоқлар бошқараётган звеноларда яганалаш тамом бўлди.

Бу звеноларнинг аъзолари шу кеча-кундузда ғўзага иккинчи марта ишлов беришяпти.

Ўтган йил участка механиги бўлиб ишлаган ўртоқ Нажим Ғафуров бу йил қолоқ участкага ўтиб, битта звенони бошқармоқда. Звенода 39 гектар майдон бор. Звено миришкорлари иккинчи ишловни тугаллай, деб қолдилар. Ўз вақтида ягана қилинган, узунасига ва кўндалангига культивациядан чиқарилган ғўзалар кун сайин бўйига бўй қўшиб ривожланмоқда.

— Чигит ҳар йилгидан кечроқ экилган ва ундириб олинган бу йилги шароитда, — дейди ўтган йили гектаридан 37 центнердан хирмон кўтарган бригада бошлиғи ўртоқ Ким Иван, — ғўзани эрта муддатларда сифатли культивация қилиш ва озиқлантириш жуда катта аҳамиятга эга. Бу ғўзанинг ўсиши, ривожланишини тезлаштиради, шу йўл билан чигит экишдаги кечикишнинг ўрни қопланади. Ҳозир бригадамиз аъзолари шу мақсадни кўзлаб ишламоқдалар.

Аккорд-мукофот усули колхозчилар учун ҳам, колхоз учун ҳам жуда қўл келаётир.

Колхозчилар ўзаро мусобақалашиб эгатлардаги ниҳолларга меҳр билан ишлов беришяпти. Колхознинг коммунист ўртоқ Йўлдош Мусаев бошлиқ бригадасида иш айниқса, яхши ташкил қилинган. Орзибуви Қурбонова, Қутбиниса Абдирасулова, Болтабой Жумабоев, Турғун Холбоев, Умида Йўлдошева, Парпиқул Жуманов каби колхозчилар яганани эрта тугалладилар. Ҳозир улар узунасига ва кўндалангига культивация қилинган ҳамда озиқлантирилган ғўзаларни чопиқ қилишаётир.

Хўжалик пахтакорларининг бу йилги аҳди катта. Улар областимизнинг 356 минг тонналик хирмонига 1950 тонна дурдона тўкиш учун социалистик мажбурият олишган.

Т. ЙЎЛДОШЕВ,
Ўрта Чирчиқ район.

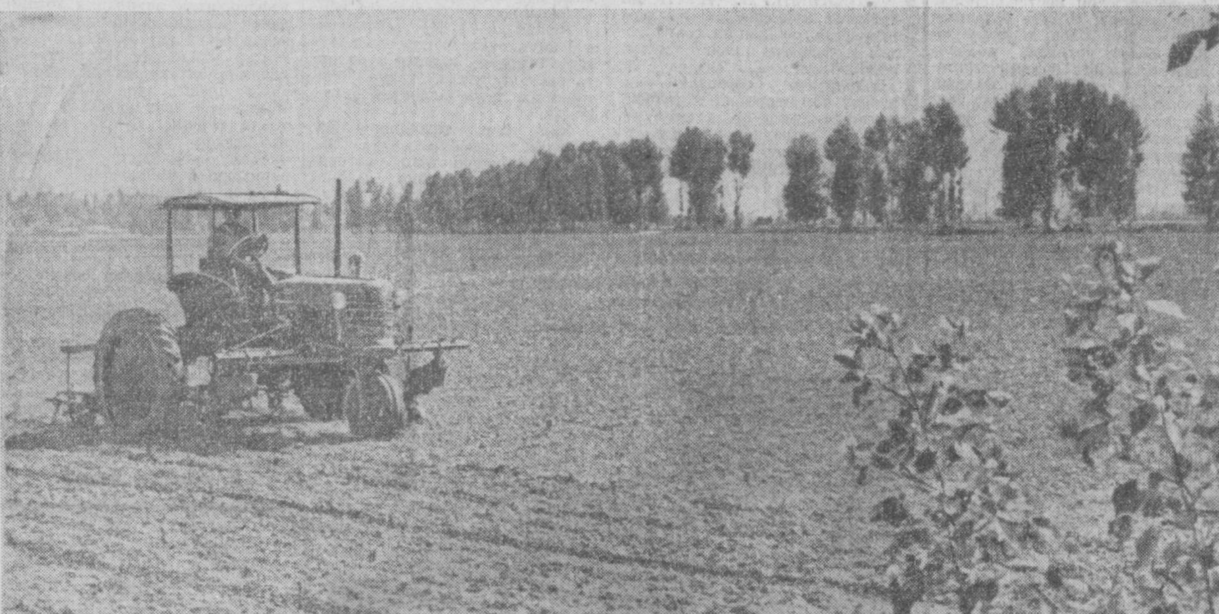

Поёнсиз пахта далаларида ғўза ниҳолларини парвариш қилиш, минерал ўғитлар билан озиқлантириш қизғин олиб борилмоқда. Пайкалларда жавлон уриб меҳнат қилаётган деҳқонларнинг ғайрат-шижоати ўзгача. Иккинчи ишловни уюшқоқлик билан бошлаб юборган деҳқонлар ҳар бир дақиқани ғанимат билиб ғайрат кўрсатишмоқда. Ўрта Чирчиқ районидаги Охунбобоев номли колхоз ҳамда Юқори Чирчиқ районидаги «Политотдел» колхози пахтакорлари ҳам ғўза парваришини намунали олиб бормоқдалар. Суратларда: 1. (Чапда) Охунбобоев номли колхоз пахта далаларида ғўзаларга кўндалангига ишлов берилмоқда.

(Ўнгда) «Политотдел» колхози пайкалларида ниҳоллар узунасига культивация қилинмоқда.

А. Абалян фотолари.

ҲАМ ПАХТА, ҲАМ КАНОП

«Правда» колхозининг деҳқонлари пахта, каноп ва бошқа қишлоқ хўжалик экинларидан йилдан-йилга мўл ҳосил етиштириб келишаяпти. Хўжалик даромади тобора ошмоқда.

Беш йилликнинг учинчи йилида хўжалик 7 миллион 341 минг сўм даромад қилди. Шундан 5 миллион 680 минг сўми фақат пахта ва канопчиликдан келди. Бу йил ҳам ўтган йилдагидек юксак мажбурият олиб ишлашяпти.

Мўл ҳосилга замин ўтган йилги кузги шудгорлашдан бошланди. 30-32 сантиметр чуқурликда сифатли ҳайдалган ерлар қиши билан семириб ётди. Далаларга минерал ва маҳаллий ўғит солинди.

Экиш олдидан чигит ва каноп уруғи юқори кондицияга етказилди. Пахта ва канопчилик билан шуғулланадиган 19 бригаданинг ҳаммаси экиш кампаниясини қисқа муддатда тамомлади. Айниқса, Карим Қойшиманов, Нурғози Мингбоев, Одил Икромов ва Алексей Сон бошлиқ бригада аъзолари социалистик мусобақани кенг қулоч ёйдириб юқори кўрсаткичларга эришдилар. Чигит ва каноп уруғи ернинг оби-тобида экилди ва текис ундириб олинди.

Ҳозир ғўза 2-3 чинбарг чиқарди. Яганалаш тез ва сифатли ўтказилди. Ғўзаларни минерал ва маҳаллий ўғитлар билан озиқлантириб парвариш қилинмоқда. «Пўлат от» суворийлари яшил квадратларни сифатли культивация қилишаяпти. Ўқ ариқлар олиниб, чим тайёрлаш тамомланди. Деярлик барча звено ва бригадаларда биринчи комплекс парвариш тамомланиш арафасида турибди. Гектарларда кўчат қалинлиги бут. Каноп эса ҳар гектарида бир миллион юз минг, бир миллион юз эллик минг тупдан бор. Навбатдаги вазифа — ғўза ва канопни озиқлантириб кечаси-ю-кундузи қондириб суғориш. Шербой Хотамов, Одил Мирзақулов ва Дўсмат Тантабоев каби ўз касбига меҳр қўйган тажрибали сувчилар енг шимариб ишга киришиб кетишди.

Ғўза машина теримига мослаб ўстириляпти. Пахтанинг давлат харид нархи 15 процентга ошганлиги ҳар бир колхозчи, сувчи, механизатор, барча дала меҳнаткашларини ғайратига-ғайрат қўшиб юборди. Партия ва ҳукуматимизнинг деҳқонларга қилган бу ғамхўрлиги янада янгидан-янги меҳнат зафарларига чорлаяпти. Бир центнер пахта ва канопнинг таннархини арзонлаштиришга интилиш ҳар бир колхоз аъзосининг асосий вазифаси бўлиб қолди. Ўтган йилдан бери колхоз хўжалик ҳисобида ишлаяпти. Меҳнат куни ўрнига ҳар 15 кунда пул тўланаётир. Бу қишлоқ хўжалигида ибратли формадир.

Улуғвор беш йилликнинг тўртинчи йилида қишлоқ хўжалик ижодкорлари 1402 гектар пахта майдонининг ҳар гектаридан 36 центнердан пахта, 1540 гектардаги канопнинг ҳар гектаридан 200 центнердан каноп пояси, 150 гектар ердан 750 тонна каноп уруғи етиштириш мажбуриятини олишган.

Мажбуриятга яраша ташаббускорликни ошириш учун колхоз правлениеси ва партия ташкилоти миришкорларга барча қулайликларни яратиб беряпти. Колхозчи, механизатор, звено, бригадалараро социалистик мусобақа кенг қулоч ёйдирилмоқда.

Б. АЗИМОВ,
Юқори Чирчиқ район қишлоқ хўжалик экинлари навини синаш давлат комиссиясининг мудири.

ИШЧИЛАР МУРАББИЙСИ

ҲАММАЕҚ ям-яшил либосга бурканган. Йўл бўйидаги гулзорлар чамандек очилиб ётибди. Қушларнинг шўх хониши кишини маст қилади. Ҳусниддин ака шу гўзал манзарага маҳлиё бўлиб, Муборакнинг берган саломини ҳам эшитмай қолди.

— Домла, мени танимадингиз шекилли. Бизга дарс берган эдингиз, қўлингизда ҳунар ўрганганмиз, — деди Муборак уялинқираб ва кейин ўзини таништирди.

Бу табиий ҳол. Салкам ўттиз йил давомида Ҳусниддин аканинг қўлида қанчадан-қанча йигит-қиз ўқиб касб эгалламади, дейсиз. Ҳаммаларини ҳам бир кўришда таниб олиш қийин, албатта. Уларнинг бири ҳозир цех бошлиғи бўлса, иккинчиси завод директори, учинчиси новатор ишчи.

Муборак Холматова ўшаларнинг биттаси. Ҳозир у Тошкентдаги 1-босмахонада ҳарф терувчи бўлиб ишлаяпти. Ҳамкасблари моҳир ишчига юксак ишонч билдириб ЎзССР Олий Советига депутат қилиб сайлашган.

— Синфдошларингиздан яна кимлар бор бу ерда? — сўради Ҳусниддин ака Муборакдан қизиқиб.

— Турсуной Абдураззоқова ҳам мен билан ишлаяпти. Қўшни цехларда билим юртимиз талабаларидан яна анчагина бор.

Ҳусниддин ака ич-ичидан қувонди. Демак, меҳнатлари зое кетмапти. Қўлида тарбия кўрган йигит-қизларнинг ҳаммаси ҳаётдан ўз ўринларини топишибди...

Дастлабки йиллар ҳамон унинг эсида. Ўшанда Тошкент тўқимачилик институтида ўқиш билан бирга 3-ҳунар-техника билим юртида дарс ҳам берарди. Лекин орадан кўп ўтмай, Ватан уруши бошланди-ю, кўплар қатори Ҳусниддиннинг ҳам тинчи бузилди. Вақтинча педагогликни йиғиштириб, комсомол йўлланмаси билан Ростовдан янги эвакуация қилинган машинасозлик заводига ишлашга ўтди. Уруш тугагунча завод билан бирга нафас олди. Кечаю-кундуз ўз дастгоҳи ёнида бўлди.

Уруш ғалаба билан тугагач, Ҳусниддин яна ўзи севган мумуаллимлик касбига қайтди. Ташкилотчилик фазилатлари, педагогика маҳорати билан тезда 2-ҳунар-техника билим юрти коллективининг ҳурматини қозонди. Кўп йиллар шу ерда илмий бўлим мудири бўлиб ишлади. Кейинчалик Ўзбекистон ҳунар-таълим мактаблари Давлат комитетида инспектор бўлиб ишлади. Сўнг комитетда катта методист вазифасига кўтарилди.

Бу йилларда ҳам Ҳусниддин Нуриддинов ҳунар-техника мактаблари ишини намунали йўлга қўйиш, республикамиз корхоналарини кўплаб малакали ёш ишчилар билан таъминлаш устида жон койитди.

Тажрибали педагог Ҳ. Нуриддинов меҳнатлари эвазига «Меҳнатда ўрнак кўрсатганлиги учун» медали, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Фахрий ёрлиғи, «Ҳунар-техника мактаби аълочиси» нишонлари билан тақдирланди. Бу ҳурмат-эътибор ҳозир Ҳусниддин акага куч-қувват, ғайрат-шижоат бағишламоқда.

М. ЗОИРОВА,
ТошДУ студенти.

ТОШКЕНТ асбобсозлик заводи коллективи В. И. Ленин туғилган кунининг 100 йиллигини муносиб кутиб олиш учун социалистик мусобақани тобора авж олдирмоқда. Унда актив иштирок этаётган ўнлаб ишчилар меҳнатда юксак кўрсаткичларга эришмоқдалар. Фрезерчилардан Хайри Муртазоева ва Саидбилол Ғуломовлар ҳам шулар жумласидандир. Ўз касбини пухта эгаллаган бу меҳнатсеварлар нормани доим 120 процентдан ошириб бажаришяпти. Суратларда: Х. Муртазоева ва С. Ғуломов ўртоқлар иш устида.

М. Нуриддинов фотолари.

ҚУРИЛИШ ОДИМЛАРИ

— «Йиллик топшириқ — ярим йилда!»

Олмалиқдаги улкан химия заводи қурилишида жонбозлик кўрсатаётган минглаб бунёдкорларнинг аҳди ана шундай. Шу кунларда айниқса бетончи, ғишт терувчининг қўли-қўлига тегмайди. Контроль постининг раиси Николай Усинин билан суҳбатлашамиз.

— Бир ҳафта илгари, — дейди у мамнунлик билан, — аммофос цехида асбоб-ускуналарни монтаж қилиш бошланди. Ҳозир иш қизғин. Негаки, республика қурилиш министрлиги мусобақада ғолиб чиққан бригадага «Волга» енгил машинаси таъсис этган.

Ҳа, иккинчи кварталнинг дастлабки икки ойи топшириғини 150 процентдан ошириб бажарган азаматлар, шу кеча-кундузда аммофос, экстракция ва тайёр маҳсулотлар цехининг томини ёпишмоқда, ички ва ташқи монтаж ишлари жадаллик билан олиб борилмоқда. Айниқса, «Ташоблтрансспецстрой» трести коллективи яхши натижаларни қўлга киритмоқда. Улар апрель ойи планини 180 процентдан ошириб бажаришди.

Шунингдек, «Стальмонтаж» бошқармаси ишчиларининг ғайрат-шижоатини алоҳида таъкидлаб ўтсак арзийди. Бошқарманинг К. Короленко, Б. Дошко, ва Ғ. Муслимов бошлиқ монтажчилар бригадаси аъзолари социалистик мусобақада пешқадамлик қилишмоқда. Исматулла Ҳайдаров, Геннадий Кондратюк, Ли Борис, Сергей Гузяев ва Виктор Войнов сингари монтажчилар эса кунлик топшириқларини 150—160 процентга етказиб адо этишяпти.

Ф. ЛУТФУЛЛАЕВ.

ЛЕНИННОМА ТУРКУМИДАН

Тошкент яқинидаги «Назарбек» совхозида яқинда тематик кеча ўтказилди. «Билим» жамияти область бўлими томонидан уюштирилган навбатдаги бу кеча «Ленинча ташқи сиёсат тантанаси» деб номланди.

Совхоз ишчилари ва мутахассислари даврасида суҳбат олиб бориш учун пойтахтлик олимлар: тарих фанлари кандидатлари Б. Маннонов, М. Юсуфхўжаев, М. Қутликов, М. Нишонов ва юридик фанлар кандидати М. Эшимов ўртоқлар меҳмон бўлиб келишди.

Шундан сўнг совхоз клубида қизиқарли учрашув бўлиб ўтди. Олимлар бирин-кетин сўз олиб, Владимир Ильич Ленин имзо чеккан «Тинчлик тўғрисида», «Халқларнинг тенг ҳуқуқлилиги ҳақида», «Миллатларнинг ўз тақдирини ўзи белгилаш ҳуқуқи тўғрисида» Совет ҳокимиятининг дастлабки кунларидаёқ қабул қилинган декретлар хусусида батафсил тўхталдилар. Партия ва Совет ҳукумати ленинча ташқи сиёсатни изчил амалга ошириб келаётганлигини ёрқин мисоллар билан тушунтириб беришди.

Кеча охирида олимлар тингловчиларнинг саволларига жавоб қайтаришди. Бу учрашув совхоз ишчиларида катта қизиқиш уйғотди.

Ж. МЎМИНОВ,
«Билим» жамияти область бўлимининг референти.

ВОЛОДЯНИНГ ОНАСИ

Ҳамма нарсани енгувчи, ҳаётнинг битмас-туганмас манбаи бўлган оналарга шарафлар дейилик.
М. ГОРЬКИЙ.

Ўша Симбирск, қадимий шаҳар
Булутли кунда ҳам офтоб туғилди.
Онанинг юраги қувонганидан,
Оила, севинди ва бахти кулди.
Бу бахти, фарзанди, келажагидир.
Мурғак кўзларида порлагандай нур
Она оқ сут берар, эркалар чиндан
Умрга уланди фарзанддан умр.
Маърифат нурини эмган онанинг
Фарзанди ўсади жон қучоғида
Ота мамнун бўлар фарзандлар билан
Ниҳоллари унар ўз гулбоғида.
Володя ўсар йилларни қувлаб
Етти ёши билан бўлдилар мамнун.
Зийрак кўзларида, ҳар боқишида
Катта пешонада ҳаёт келган кун.
Кўзлари узмайди хил-хил китобдан
Ажиб саволларни ташлар онага
Хонадон қардошлар севади уни
У нур бериб боргандай ҳар бир хонага,
Онанинг ишончи бир олам ишонч
Ўғлини эркалар ҳар бир тонгида
Жингалак сочлари ярашганидан
Сўзлари уланар дил оҳангига.
Ўғил жасоратда, матонатдадир
У меҳр боғлайди ўз онасига
Эрта умидида, мард қанотидадир.
Ким айтаоларди чин Володя
Янги дунё билан бўлар ҳамнафас.
У инсон номини улуғлаб мудом
Янги замон учун қўйганди хавас.
Йиллар ўтиб кетди, неча ўн йиллар
Ильични танади меҳнаткаш эли.
Уларнинг ҳақи-ю, бахти-саодати
Ильичнинг дилида, тепарди дили.
У меҳр боғлади келажак сари
Дадил қадам билан ишончда юрди
Ишчи-ю деҳқоннинг бирлиги билан,
Октябрь янгича замона қурди.
Володя бутун бутун дунёнинг
Меҳнаткаш халқида эркнинг байроғи.
Катта умидида ва орзусида,
Яшнаб гулга тўлди ҳар эккан боғи.
Онани улуғлар худди қуёшдай
Меҳнаткаш инсонлар улуғлар мудом
Она-ю фарзанднинг буюклигидан
Эркин нафас олар меҳнаткаш олам.

Юсуфжон ҲАМДАМ

МАСТЕР—ТАРБИЯЧИ, УСТОЗ

Меҳнатни рационал ташкил этиш, ишлаб чиқариш жараёнларини механизациялаш ва автоматлаштириш, мастернинг ролини ошириш, ишлаб чиқаришни бошқаришнинг автоматлашган системасини қўлланиш ва бошқа шу каби турли-туман ҳаётий муҳим масалалар қайси бир корхона раҳбарини қизиқтирмайди, дейсиз. Ҳар хил корхоналарда бу масалалар турлича ҳал қилинмоқда. Уларнинг кўпчилигида шу соҳада қимматли тажриба тўпланган.

Ўзбекистон КП Тошкент область комитети ана шу тажрибадан фойдаланиш, корхоналар раҳбарлари ўртасида доимий алоқа бўлишини таъминлаш учун область машинасозлик корхоналари директорларининг кенгашини ташкил этди. Областимиз территориясидаги машинасозлик бўйича ихтисослашган конструкторлик-технологик ва лойиҳалаш бюролари бошлиқлари ҳам унинг составига киритилди.

Кенгашнинг биринчи ташкилий йиғилишида Тошкент авиация заводининг директори, профессор К. С. Поспелов кенгаш раиси, «Ташавтомаш» заводи директори И. К. Припусков ва «Таштекстильмаш» заводи директори З. Н. Назиров ўртоқлар раис ўринбосарлари қилиб сайландилар.

Шу йилнинг 23 майида кенгашнинг биринчи машғулоти бўлиб ўтди. Бу машғулот Тошкент авиация заводида ўтказилди. Шу корхона директори К. Поспелов ишлаб чиқаришни бошқаришнинг автоматик системаси афзалликларини амалий мисолларда кўрсатди. Машинасозлик заводлари раҳбарлари цехлардаги ва завод ҳисоблаш марказидаги электрон-ҳисоблаш машиналарининг ишини амалда кўрдилар, топширилган программа билан бошқарилувчи станоклар программасини тайёрлаш ва уларнинг иши, технологияси билан танишдилар, корхонанинг асосий цехларида бўлишди.

Шунингдек корхоналар директорлари бу заводнинг ишлаб чиқариш жараёнларини бошқариш, коллективни тарбиялаш, социалистик меҳнат интизомига риоя қилиш, ишчиларни ишлаб чиқариш касбларига ўргатишда мастерларнинг ролини ошириш соҳасидаги тажрибасини ҳам ўрганишди.

— Дипломли мутахассис ишлаб чиқариш участкасига раҳбарлик қилишга катта иштиёқ билан бормаслиги барча заводлар учун муштарак камчиликдир, — деди К. С. Поспелов. — Вазҳоланки, ана шу ишлаб чиқариш участкаси раҳбари — мастер иш вақтининг асосий қисми кишилар билан ишлашга бағишланиши керак.

Мастер иш кунини синчиклаб ўрганиш шуни кўрсатдики, у асосан нарядларни ёзиш ва расмийлаштириш билан овора бўлади, ишлаб чиқарувчиларни заготовкалар, асбоблар билан таъминлаш бўйича диспетчер вазифасини бажаради ва жуда кўп мастерга хос бўлмаган ишлар билан машғул бўлади. Шуларнинг ҳаммаси дипломли ходимга руҳан таъсир этади, чунки у институтда олган билими тўла фойда бермаётганлигини яхши тушунади. Илгари корхонада мастерларнинг қўнимсизлиги заводда жуда ёмон эди. Завод раҳбарлиги ва жамоат ташкилотлари мастер иш шароитларини яхшилаш, унинг ролини ошириш масалалари билан қатъий шуғулландилар.

— Биз мастерга тўла мустақиллик бериб қўйишни ўз олдимизга асосий мақсад қилиб қўйдик, — дейди К. Поспелов. — Ишлаб чиқариш участкасига давлат плани бутун йил учун бирйўла берилишига эришдик. Мастер ана шу топшириқни коллектив билан ҳамкорликда синчиклаб ишлаб чиқади, ҳар бир ишчининг вазифасини аниқлайди. Бундан ташқари мастерни моддий рағбатлантириш ҳақидаги бошқа жуда муҳим масалани ҳам ҳал қилиш керак эди. Бу масалани узоқ вақт ва ҳар томонлама ўрганиб чиқилгандан сўнг коллектив равишда «Мастерни мукофотлаш ҳақида Низом» ишлаб чиқилди. Унда агар ишлаб чиқариш участкаси белгиланган топшириқни бажарса, мастерга мукофотлаш ҳақидаги умумий Низом бўйича берилиши назарда тутилган мукофотдан ташқари қўшимча равишда 20 процент миқдорида мукофот тўлаш лозим деб кўрсатилди. Бунда цех томонидан планнинг бажарилиши ёки бажарилмаслиги ҳисобга олинмайди.

Мастер тайёрланаётган маҳсулот сифати учун тўла жавобгардир. Низомда бу ҳам назарда тутилган. Агар мастер участкасида тайёрланган буюм чизмага ва қўйилган талабларга тўла монанд бўлса, мастерга унинг асосий маошининг 5 проценти миқдорида мукофот тўланади. Бу мукофот миқдорини 10 процентгача етказиш назарда тутилмоқда.

Заводда мастер фондини сарфлаш қатъий назорат қилинади. Фақатгина мастернинг ўзи бу фонддан энг яхши ишчиларни мукофотлаш ҳуқуқига эга.

Агар у ёки бу мастер раҳбарлик қилаётган ишлаб чиқариш участкаси олти ой давомида белгиланган топшириқни бажарса, у вақтда мастер меҳнат отпускасига кетаётганда асосий маошининг 50 проценти миқдорида рағбатлантириш мукофоти (барча бошқа мукофотлардан ташқари) олади.

Корхонада кадрларни мустаҳкамлаш юзасидан катта ишлар олиб боряпти, бу ҳам мастернинг ишлаб чиқаришни ташкил этиш соҳасидаги ишини анча енгиллаштирмоқда.

Корхона кадрлар бўлими ҳузурида ташкил этилган ва кадрларнинг қўнимсизлигини социологик тадқиқот қилиш группасининг иши шуни кўрсатдики, асосан заводдан бир йил ҳам ишламаган ишчилар бўшаб кетар экан. Бўшаб кетишнинг асосий сабаби белгиланган смена нормаларини бажаришнинг уддасидан чиқмасликдадир. Ёш ишчини қандай қилиб қизиқтириш мумкин? Уни корхонада қандай қилиб ушлаб қолиш лозим? Уч ойлик градацияни қўлланишга қарор қилдик, бунда ишга янги келган ёш ишчининг нормаси биринчи ойда заводда белгиланган умумий нормадан 40 процент кам қилиб белгиланади. Агар ёш ишчи ана шу «камайтирилган» нормани бажарса ва ошириб бажарса, унга мукофот тўланади. Иккинчи ойда эса бу норма белгиланган умумий нормага нисбатан 20 процент, учинчи ойда 10 процент кам қилиб белгиланади. Шу давр мобайнида ёш ишчига тажрибали ишчи бириктиб қўйилади. Унга ўртача маошига қўшимча 10 процент миқдорида иш ҳақи тўланади.

Ёш ишчи шундай йўл билан ишлаб чиқариш циклига тортилади, касбни ўрганади ва такомиллаштиради, интизомга ва заводда белгиланган тартиб-қоидаларга кўникади. Натижада корхонада кадрларнинг қўнимсизлиги кескин камайди.

Авиация заводида мастернинг нарядларни расмийлаштиришга бир ой мобайнида кетадиган иш вақтини 80 соатдан 12 соатгача камайтиришга муваффақ бўлинди. Катта мастерларнинг ойлик маоши 220—240 сўм, мастерларники эса 200—220 сўмгача етказилди.

Мастерлар ролининг оширилиши меҳнат унумдорлигининг ортишига ижобий таъсир қилди. Корхонада меҳнат унумдорлиги ўтган йилдагига қараганда 6 процент ортди ва иш ҳақининг ортишига нисбатан 5 процент илдам бормоқда.

«Ўзбекхлопкомаш» заводининг директори Г. И. Никифоренко мастерлар ролини ошириш ҳақида гапирди. Бу заводда шу йилнинг 1 апрелидан мастерлар ролини оширишга қаратилган мувaққат Низом жорий қилинди.

Қуюв, тайёрлаш-прессалаш, колосник ва майда серияли цехларнинг катта мастерлари ва мастерлари агар участка белгиланган техника-иқтисодий кўрсаткичларини бажаришга муваффақ бўлса, ойлик маошига қўшимча 10 процент миқдорида мукофот оладилар. Белгиланган номенклатурадаги план бажарилса, ойлик иш ҳақининг 25 проценти миқдорида мукофот тўланади. Топшириқ муддатидан илгари бажарилгудек бўлса, унинг ҳар бир куни учун ойлик маошнинг 2,5 проценти миқдорида қўшимча мукофот берилади.

Техник жиҳатдан асосланган ишлаб чиқариш нормаларини жорий қилиш ва буюмларни тайёрлашга сарфланадиган меҳнат ҳажмини камайтириш бўйича топшириқ бажарилгудек бўлса, мастерлар ва катта мастерлар ўз маошларининг 10 проценти, буюмларни тайёрлаш топшириғи ошириб бажарилса, унинг ҳар бир проценти учун маошнинг 0,5 проценти миқдорида мукофот оладилар.

Мастернинг тайёрланаётган маҳсулот сифатига нисбатан масъулияти оширилди. Агар участка маҳсулотнинг 65—70 процентини биринчи кўрсатишдаёқ техника контроли бўлимига топширса, мастер ойлик маошининг 5 проценти миқдорида мукофот олади. Агар биринчи кўрсатишдаёқ топширилган маҳсулот миқдори умумий маҳсулотнинг 70 процентдан кўпроғини ташкил этса, маошнинг 10 проценти миқдорида мукофот тўланади.

Ишлаб чиқариш мастерларининг ролини ошириш бўйича белгиланган шартларга ўхшаш шартлар заводнинг бошқа цехлари, моддий-техника таъминоти бўлими ходимлари, ташқи кооперация бўлими диспетчерлари ва корхонанинг қолган хизматлари ходимлари учун ҳам ишлаб чиқилган.

Низомни фақатгина апрель ойида қўлланишнинг ўзи катта мастерлар ўртача маошини 40—45 сўм, мастерларникини эса 30—35 сўм ошириш имконини берди. Корхонанинг ритмик ишлаши яхшиланди. Масалан, илгари биринчи декадада ойлик маҳсулотнинг 7 проценти тайёрланган бўлса, ҳозир 18 проценти ишлаб чиқарилмоқда. Мастерларнинг ишлаб чиқариш топшириқларини бажариш ва ўзлари раҳбарлик қилаётган коллективларни тарбиялашга бўлган муносабатлари кескин яхшиланди.

Корхоналарнинг раҳбарлари биринчи машғулотда жуда кўп фойдали тажрибаларни ўргандилар.

Директорлар кенгашининг машғулотида Тошкент область партия комитетининг биринчи секретари М. А. Абдураззоқов нутқ сўзлади.

Директорлар кенгашининг навбатдаги машғулотини «Ташсельмаш» заводида ўтказишга қарор қилинди. Унда бу корхонанинг янги техникани жорий қилиш ва технология жараёнларини такомиллаштириш, металл, хом ашё ва бошқа материалларни тежаб-тергаб сарфлаш бўйича, В. И. Ленин туғилган кунининг 100 йиллиги шарафига коллектив томонидан олинган мажбуриятларнинг бажарилишига қаратилган социалистик мусобақани ташкил этиш ва унинг таъсирчанлигини ошириш соҳасидаги тажрибаси ўрганилади.

К. ФИНАНСОВ,
Ўзбекистон КП Тошкент область комитети саноат-транспорт бўлимининг инструктори.

РАЙОН ГАЗЕТАЛАРИ САҲИФАЛАРИДА

ЧОРВАДОРЛАР ЗАФАРИ

ДОҲИЙМИЗ В. И. Ленин туғилган кунининг 100 йиллиги шарафига бошланган социалистик мусобақани кенг қулоч ёйдираётган 1, 2 ва 3-«Далварзин» совхозларининг азамат чорвадорлари ажойиб муваффақиятни қўлга киритдилар. Бу хўжаликларда давлатга гўшт сотиш ярим йиллик плани муддатидан анча олдин шараф билан бажарилди.

3-«Далварзин» чорвадорлари эришган ютуқ айниқса қувончли бўлди. Улар давлатга пландаги 100 центнер ўрнига 116,6 центнер гўшт сотдилар.

«Коммунист» газетасидан.

НАМУНА

2-«ОҲАНГАРОН» совхозининг коммунист Турсуной Назарова бошлиқ сабзавоткорлари экинлар парваришини юксак агротехника муддатларида ўтказмоқдалар. 23 гектарлик майдонга экилган картошка, 17 гектар ердаги карам, помидор ва пиёз шу кунга қадар бир маротаба тўла ишловдан чиқарилди.

Ҳар бир тадбирнинг ўз вақтида сифатли ўтказилишида коммунистлар қатори комсомоллар ҳам зўр ғайрат кўрсатмоқдалар. Область Советининг депутати, комсомол аъзоси Зуҳра Абдусаматова ёшлар ўртасида бошланган мусобақада барчага намуна бўлаётир.

«Машъал» газетасидан.

ПАРВАРИШ ҚИЗҒИН

«КОММУНИЗМ» колхозининг Ўроқбой Аҳилбоев бошлиқ участка пахтакорлари беш йилликнинг тўртинчи йилини муваффақиятли якунлашга ҳозирданоқ жиддий тайёргарлик кўрмоқдалар. Улар бу йил ҳар гектар майдондан 30 центнердан «оқ олтин» ҳосили йиғиштириб олишга аҳд қилганлар. Азаматлар уруғ қадашни колхозда биринчи бўлиб тамомлаб, ҳозир бир текис униб чиққан ниҳолларни сифатли парвариш қилмоқдалар.

Ғўза парваришида А. Орипов, Е. Аҳмедов, А. Абдужалилов ўртоқлар каби механизаторлар алоҳида ғайрат кўрсатишяпти.

«Пахтакорлар овози» газетасидан.

Мактабларда имтиҳонлар қизғин давом этмоқда. Тошкентдаги 9-мактабда ҳам йиллик имтиҳонлар зўр уюшқоқлик билан бошлаб юборилди. Суратда: мактабнинг VIII синф ўқувчилари навбатдаги имтиҳонларга тайёргарлик кўрмоқдалар.

Р. Альбеков фотоси.

«ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ» НАТИЖАЛАРНИ МАЪЛУМ ҚИЛАДИ

ҚАЧОНГАЧА?

Шу сарлавҳа билан редакцияга келган бир хатда, Калинин районидаги «Москва» колхозида электр чироқларининг хиралиги туфайли аҳолининг қийналаётгани ҳақида хабар қилинган эди.

Район ижроия комитети мазкур хатга қуйидаги мазмунда жавоб берди:

Аҳолининг талаби тўғри. Район электр тармоқлари бошлиғи Болтаев ва колхоз раиси Абдуллаев ўртоқлар биргаликда электр қувватини нормал ҳолга келтириш учун зарур чоралар кўришни ўз зиммаларига олишди».

БЕПАРВО

Юқори Чирчиқ районидан бир группа ишчилар имзоси билан редакцияга келган бир хатда пахта пунктида исрофгарчиликка йўл қўйилаётгани, пункт мудири ўртоқ Коржовов бунга бепарво қараб келаётгани танқид қилинган.

Яқинда редакция район партия комитетидан шундай жавоб олди:

«Хатда кўрсатилган фактлар текширилди. Пункт ишидаги аниқланган камчиликлар партия мажлисида муҳокама қилиниб, Коржововга партия жазоси берилди».

ХУШХАБАРЛАР, ЯНГИЛИКЛАР

«ЁШЛИК» ПОЕЗДИ

ТУРИЗМ бошқармаси томонидан ташкил этилган «Ёшлик» поезди ҳадемай йўлга тушади. Завод ва фабрикалар ишчилари, колхозчилар, студентлар, илмий ходимлардан иборат 440 кишилик катта группа 20 кун давомида Болтиқбўйи республикалари, Ленинград, Москва, Оренбург ва бошқа шаҳарларда бўлиб, ҳам дам оладилар, ҳам диққатга сазовор жойларни томоша қиладилар.

Кейинроқ бориб яна шундай поезд Закавказье республикалари томон йўл олади. Бепоён Ватанимизнинг гўзал жойларини томоша қилишни истаганлар учун марҳамат, йўл очиқ.

Ўтган йилгидек бу йил ҳам Ленин яшаган жойларга оммавий юришлар уюштирилади. Бунинг учун 8 та поезд ажратилади. Ҳар бир поездда 340 кишидан йўловчи бўлади. Ҳозир поездларни комплектлаштириш ишлари олиб боряпти.

ЛОЙИҲАЧИЛАР ИШ УСТИДА

ТОШКЕНТДА ва республикамизнинг бошқа шаҳарларида қад кўтарган ресторанлар, умумий овқатланиш корхоналарининг кўпчилиги «Ўзгипроторг» институти инженерлари чизган лойиҳа асосида қурилган.

Университет кўчасида қуриладиган 520 ўринли ресторанда умумий залдан ташқари зиёфатлар, ҳар хил тантаналар ўтказиладиган заллар ҳам бўлади. Лойиҳачилар ресторан таомидан фойдаланишни ҳам кўзда тутишган.

Институт коллективи ресторан лойиҳасини йилнинг охирларида бинокорлар қўлига топширишади. Усмон Юсупов, Қорасарой, Новомосковский кўчалари ва пойтахтимизнинг бошқа гўзал манзарали жойларда қад кўтарадиган чойхоналар лойиҳаси чизиб бўлинди.

ХАЛҚ ҲОФИЗИ

МУЛЛА ТЎЙЧИ ТОШМУҲАМЕДОВ ТУҒИЛГАН КУНГА 100 ЙИЛ ТЎЛДИ

Машҳур ўзбек халқ ҳофизи, республикамиз музика санъатининг атоқли намояндаси, халқ куйлари ва мақомларининг билимдони Мулла Тўйчи Тошмуҳамедовнинг туғилганига 100 йил тўлди.

Мулла Тўйчи Тошмуҳамедов бундан бир аср илгари Тошкентда камбағал хизматчи оиласида туғилди. Унинг отаси Тошмуҳаммад ака ҳаммомда хизматчи бўлиб ишларди. Оғир меҳнат билан кун кечирган Тошмуҳаммад ака санъатни жуда севар, уни ўз ҳамдарди деб биларди. У машшоқлар, ҳофизлар йиғилишларини бирор жойда эшитиб қолгудай бўлса, ўғли Тўйчини елкасига кўтариб олиб, ўша жойга кечикмай етиб борарди.

Тўйчининг санъатга бўлган завқи, интилиши пайдо бўлишида отасининг санъатга бўлган мухлислиги, ишқибозлиги сабаб бўлган. Тошмуҳаммад вафотидан сўнг Тўйчи ҳаммомда ота касбида ишлайди. «Дўппи бозори»даги ҳаммомга шоир Мискин ҳам келиб турарди. Мулла Тўйчи билан Мискин ўртасида дўстона ижодий муносабатлар вужудга келади — шоир ғазаллар битарди, ҳофиз эса уларни куйга солиб қўшиқ қилиб айтарди.

Мулла Тўйчи Тошмуҳамедовнинг хонандалик шуҳрати тез орада фақатгина Тошкентда эмас, балки Туркистон ўлкасининг бошқа шаҳарларида ҳам маълум бўлди ва уни катта қўшиқ базмларига, йиғилишларга, сайилларга, мусиқа оқшомларига таклиф этадиган бўлдилар.

1898 йилнинг ёзида, Қўқонга қилган сафари вақтида Мулла Тўйчи халқ ўртасида ном қозонган ҳофизлар — Муҳаммад Умар, Абдуқаҳҳор, Саид Аҳмадлар билан танишади. Бу учрашув тошкентлик ҳофизда чуқур таассурот қолдиради. Машҳур тўрт ашулачининг овозига Мулла Тўйчи таҳсинлар ўқийди. Ижрочилик маҳоратига қойил қолади. Аммо исфаралик Муҳаммад Умар ҳамда қўқонлик Абдуқаҳҳор ҳофизларнинг соз чалмай ашула айтишларига эътироз билдириб, «Соз жўрлигида қўшиқ айтиш тамом бошқа бир олам» — дейди. Мулла Тўйчи бу учрашув вақтида ўзи билан бирга Қўқонга борган тамбурчи, ғижжакчи, доирачилар жўрлигида хониш қилганида бу ҳофизлар унга офаринлар ўқиганлар.

Орадан кўп ўтмасдан Мулла Тўйчи, Муҳаммад Умар ва Абдуқаҳҳор ҳофизлар билан бирга ўзига хос ва кам учрайдиган трио ташкил этади. Унинг шуҳрати тез орада эл орасида кенг тарқалади. Шу йилларда тошкентлик ҳофиз ўзининг исфаралик ва қўқонлик биродарларидан ижрочилик санъатига доир кўпгина нарсаларни ўрганди ва улар ёрдамида хонандалик маҳоратини янада юксакроқ поғоналарга кўтарди, машҳур ҳофиз даражасига етишди.

1905 йилда, ўлкада оғир ва нотинч бир пайт бўлишига қарамай, Мулла Тўйчи Тошмуҳамедов Москва мутахассислари ҳамда Тифлис музика жамияти томонидан грамофон пластинкаларга овозни ёзиб олиш учун таклиф этилади. Шу йили ҳофиз ижро этган 25 га яқин халқ қўшиқлари ва мақомлари пластинкага ёзиб олиниб, кенг тарқатилади. Дастлаб ёзиб олинган қўшиқлар орасида «Бобо Равшан», «Ё ҳаё-тан наби», «Бевафо дунёсан», «Ёраб камоли мартабан» деб айтиладиган асарлар ҳамда «Янги курт», «Сувора», «Илғор», «Хисрав» каби халқ куйлари бор эди. Халқ орасида бу пластинкалар ўша вақтларда «Мулла Тўйчи пластинкалари» деб аталган.

Ўзбек халқининг музика маданиятини ва қўшиқчилик санъатини бошқа халқлар ўртасида кенг пропаганда қилишда ҳамда Туркистонда рус ва Европанинг ўзга халқлари музика санъатини ташвиқот этишда мулла Тўйчи Тошмуҳамедовнинг хизматлари каттадир. Унинг жонобозлик ва ташаббуси билан инқилобдан олдинги йиллардаёқ Туркистондаги қатор шаҳарларда граммофон ва пластинка дўконлари очилган эди. Бунга мисол қилиб 1905 йилда Тошкентда, 1911 йилда Хўжандда, 1912 йилда Андижонда ташкил этилган грамофон ва пластинка магазинларини кўрсатиш мумкин.

Мулла Тўйчи Тошмуҳамедов Буюк Октябрь социалистик революциясини зўр қувонч билан кутиб олди. Советлар ҳокимияти ўрнатилган кундан бошлабоқ у ўз ижодини, санъатини, улкан талантини янгича мазмундаги маданият ҳамда санъат хизматига, халқ хизматига қаратди, халқ созандаларини, ҳофизларини, бастакорларини тўплаб янги ансамбллар, концерт ташкилотлари ва труппалари ташкил этишда давлат муассасаларига, ташкилотларга, жамоат арбобларига яқиндан ёрдам бериб, улар сафида биринчилар қатори иштирок этди.

1922-23 йилларда Мулла Тўйчи Тошмуҳамедов бир группа ўзбекистонлик санъаткорлар билан Москвадаги қишлоқ хўжалик виставкасида иштирок этди ва пойтахт санъат шинавандаларини ўзининг нафис ва жарангдор овози, жозибали қўшиқлари билан баҳраманд этди.

1927 йилда Мулла Тўйчи Ўзбекистон радио комитети қошида ўзбек музика ансамблини ташкил этишда катта ташаббус кўрсатди ва ансамблнинг биринчи солистларидан бўлиб қолди. Шу йилнинг ўзидаёқ совет жамоатчилиги санъаткорнинг ижодий фаолиятига 45 йил тўлганлигини тантанали равишда нишонлади.

1937 йилда Тўйчи ҳофиз Москвада бўлиб ўтган биринчи ўзбек адабиёти ва санъати декадасида қатнашди. Декада кунларидаёқ Бутуниттифоқ радио комитети атоқли хонанда ижросида «Баёт» ва «Ушшоқ» мақомларини ёзиб олди. Бу ноёб ёзилмалар мамлакат радиосининг олтин фондидан жой олди. Мулла Тўйчи Тошмуҳамедов туб маънодаги лирик — хонанда сифатида халқ ичра ғоят машғур эди. Унинг ниҳоятда нафис, жозибали ва турлича жилоларга бўйсунадиган, ўткир, кучли ҳамда таъсирчан, инсон қалбини ром этадиган овози тингловчиларни ҳайратда қолдирар эди.

Тўйчи Ҳофиз жуда кўп шогирдлар тарбиялаб етиштирди. Устод тарбиясидан баҳраманд бўлган атоқли санъат арбобларимиздан Шобарат, Шожалил ака, Шораҳим Шоумаров, Юнус ва Ризқи Ражабийлар, домла Ҳалим Ибодов, Ҳалима Носирова, Карим Зокиров, Акбар Ҳайдаров, Бобораҳим Мирзаев, Назира Аҳмедова, Ғуломқори Каримов, Қобилқори Сиддиқов, Карим Мўминов, Турғун Каримов, Назира Инағомова, Дадаали Соатқулов, Мақсудхўжа Юсупов, Туроб Ғуломов, Носирқори Набихўжа танбур, Қамбархўжа ғижжак, Абдумутал танбурчи кабилар шулар жумласидандир. Қардош Тожикистон, Туркманистон, Қозоғистон, Қирғизистонлик кўпгина санъаткорлар ҳам Тўйчи Ҳофизни ўзларининг муҳтарам устозлари деб билишади.

Мулла Тўйчи Тошмуҳамедов ижросидаги Алишер Навоий, Ҳофиз Шерозий, Фузулий, Машраб, Ноқис, Мунис, Муқимий, Фурқат, Камий, Хислат, Нодим, Хуршид, Мискин ва бошқа шоирларнинг сўзи билан айтиладиган: «Фиғон», «Баёт», «Ушшоқ», «Чоргоҳ», «Гиря», «Илғор», «Сувора», «Шаҳнози гулёр», «Кўча боғи» каби қўшиқлар ўзбек классик қўшиқлари бўлиб танилган ва музика маданиятимизнинг олтин фондидан муносиб жой эгаллаган.

Музика маданиятимизни, санъатимизни ривожлантиришдаги катта хизматларини кўзда тутиб, партия ва ҳукуматимиз Мулла Тўйчи Тошмуҳамедовга 1927 йилда «Меҳнат Қаҳрамони» деган юксак номни ва Ўзбекистон ССР халқ ҳофизи деган фахрий унвонни берди. Машҳур ҳофиз орден ва медаллар, Фахрий ёрлиқлар билан мукофотланган.

Халқимиз ўзининг севимли ҳофизи юбилейини ўтказар экан, унинг ўзбек қўшиқ ва музикаси хазиналарини бойитишда қўшган буюк хизматларини, ажойиб санъат арбобларини тарбиялаб вояга етказишда кўрсатган улкан мураббийлигини зўр ҳурмат билан ёдга олади.

Ҳофиз қўшиқлари билан халқимиз орасида барҳаётдир!

Б. НАСРИДДИНОВ,
Н. МУҲАМЕДОВА.

ЭЛ ҲУРМАТИДА

Яқинда Мулла Тўйчи Тошмуҳамедовнинг сўзамол, халқ ўртасида ажойиб кулдиришлари билан танилган ўғли Абилқосим Тўйчиев редакциямизга келди. У дадаси ҳақида унинг ҳамкасбларидан эшитган ва ўзи шоҳид бўлган айрим воқеаларни айтиб берди. Биз шуларнинг баъзиларини сиз, ҳурматли газетхонлар билан баҳам кўрамиз.

ОТАШ НАФАС

Марғилон боғида сайл бўлаётган эди. Санъатчилар хизматда. Боғнинг катта майдонига одам жуда кўп йиғилган. Шу ерда машҳур Юсуф қизиқ ҳам бор эдилар. У киши ҳозиргина саҳнадан тушиб чой ичиб ўтирардилар.

Шу пайт ёнларига ўрта ёшли, тўладан келган, йўғон гавдали ашулачи (исмларини атайин яширдим) келиб:

— Уста, ўзингиз ёрдам бермасангиз бўлмайди, — деб қолди.

— Нима, ашулангизнинг авжига чиқиб берайми, — деди уста кулиб, — овозим сизнинг овозингизга тушармикан?...

— Йўқ, мен уни сўраётганим йўқ, ғовур-ғувурни босиб берсангиз, демоқчиман...

Хуллас бояги бечора ашулачи устани қистайвериб қўймади. У ўрнидан туриб, томошабинларга рўпара бўлиши билан ҳамма жимиб қолди. У навбатдаги қизиқчиликни бошлаш ўрнига ёнида турган ашулачига ишора қилди:

— Тезроқ бошлавораколинг, бўлмаса гапингиз ичингизда қолиб кетади, — деди.

Шундан кейин уста жойига келиб ўтирди. Бир нимани эслагандек кулиб қўйди. Кейин гап бошлади:

— Сира ёдимдан чиқмайди. Урушдан олдинги йил эди. Худди шунақа сайл бўлаётганди. Ҳозир-ку, уч-тўрт минг одам, унда ўнбеш мингдан кам эмасди. Биласан, у вақтда ашулачига микрофон тегмасиди. Анави ашулачи микрофон бўлатуриб, саҳнага чиққани чўчияпти.

Ҳай майли, ўшанда саҳнага чиқиш навбати дадангларга келганда, мен у кишига:

— Сиз бир нафас туринг, икки оғиз гапириб, тинчитиб берай кейин чиқарсиз, — дедим.

— Йўқ, овора бўлманг, мен ўзим...

Шунақа дедилар-у, халойиққа рўпара бўлдилар. «Қора кўзим...» деб қўшиқни бошлаганларини биламан, ўн беш минг одам тинчиди-қолди. Пашша учса билинарди. Шунақа, Мулла Тўйчи оташ нафас ҳофиз эди. У қўшиқ бошлаганда дилларни симобдек эритиб юборарди...

АШУЛА ТОРОЗИГА ТУШМАЙДИ

Ўн икки ёшли бола эдим. Эр талаб нонушта қилиб ўтирардик. Бир киши дадамларни сўраб келди. Уни хушмуомалалик билан кутиб олдилар.

— Тўй қилаётганидик, Сизнинг боришингиз ниятимиз эди. Шунга...

— Хўп, майли, тўй қачон?

Вақт тўғри келди. Дадамлар борадиган бўлдилар. Меҳмон сўради:

— Қанча ҳақ берамиз?

Дадамларнинг кулиб турган юзлари ўзгарди, ранжиганлари сезилиб турарди.

— Айтаверинг, қанча десангиз ҳам розиман, билиб қўйсам бас, — деди у яна.

— Тўйингизга боролмайман, ёдингизда бўлсин, ашулани торозига солиб бўлмайди, кўйлак эмаски кийиб олсангиз, эчки эмаски сотиб юборсангиз. Мен умримда тўйга баҳолашиб борнаганман, ўртага пул қўйиб, тўйга таклиф этган одамнинг тўйига бормайман ҳам.

Тўй эгаси нима деярини билмай ҳангу-манг бўлиб қолди.

ИСА ОШПАЗ ДЕГАНИ

Тошкентда Иса ошпаз ўтган. Қўли ширин одам экан. Кўпинча у дадамлар билан тўйларда учрашиб қоларкан. Дадамлар қадрдон дўстларининг таклифига биноан унинг юпунроқ қариндошиникига тўйга борибдилар. Тўйчи ҳофиз келибди, деб одам кутилганидан ҳам кўп бўлибди.

Дадамлар оғайнилари билан тўйхонага вақтида етиб келиб «Ошпаз ким? деб сўрабдилар. Иса ошпаз келган экан. Буни билиб унинг олдига борибдилар. Салом-аликдан кейин:

— Исавой, тўй эгасидан ҳеч нима олма, меҳнат ҳақингни мендан оласан, маъқулми? — дебдилар.

Иса ошпаз ажабланибди.

— Жуда аломатсиз-да, мулла ака, — дебди у, — баъзи ашулачилар кечқурун базмга алоҳида, эрталабки ошга алоҳида ҳақ сўрайдилар. Сиз бўлсангиз...

— Ҳофиз — халқ хизматкори. Пулга қараб, қўшиқ айтадиган ҳофиз-ҳофиз эмас, овозининг савдогари...

Шунда Иса ошпаз:

— Халқ яхшиликни асло унутмайди, деган экан.

ТЕХНИКА ЯНГИЛИКЛАРИ

ҒИШТ ЖИЛОСИ

Пишиқ ғишт — куйдирилган лой. У асосан икки — сариқ ва қизғиш рангда бўлади. Техника фанлари кандидати К. Ростенко ва инженер М. Дулеба бу ҳодисага бефарқ қараб туролмадилар.

Уларнинг олиб борган тажрибасига асосан янги хумдондан чиққан ғиштга бир қоришма, масалан мис купороси пуркалса ғишт яшил рангга бўялади. Химиявий бўёқ мустаҳкам, унга ёмғир, қуёш, иссиқлик ва совуқ ҳеч қандай таъсир қилмайди. Кашфиётчилар шундай хил моддалар топдиларки, улар билан ғиштни ўн хил рангга бўяш мумкин.

МУЗ БИЛАН ПАЙВАНДЛАШ

Электр билан, газ билан ва ҳатто товуш билан пайванд қилиш мумкин бўлган вақтда муз билан пайвандлашнинг нима ҳожати бор экан, деб газетхонлар таажубланиши мумкин. Бизнинг ажойиб ихтирочиларимиз кеманинг ишдан чиққан тагини пайвандлашда албатта муз ишлатиш керак, деган қарорга келдилар.

Бунинг учун кемани яхлатадилар, яъни кема остида сунъий муз қатлами ҳосил қилинади ва шикастланган жойни кесиб олинади. Кесиб олинган жойда муз ичида ҳовузга ўхшаш махсус чуқурлик тайёрланади. Янги листни эски шикастланган жойга кеманинг ич тарафидан электр билан пайванд қиладилар. Шундан сўнг пайванд қилинган чокнинг мустаҳкамлигини текширишгина қолади, холос. Бунинг учун алоҳида тайёрланган жойга ҳаво ҳайдайдилар ва бу ҳаво кеманинг янги пайванд қилинган жойларида чокни эритиб юбормаётганлигини текширади.

Кўринадики, ремонт қилиш учун чокнинг кераги йўқ экан. Балки қаттиқроқ совуқ ёки Муз океанидаги дрейфнинг ўзи кифоя қиларкан.

ЭЛЕКТР ТОКИ БРАК МАҲСУЛОТНИ ЁҚТИРМАЙДИ

Иттифоқимизда шиша заводларида бир йилда тўрт ярим миллиард шиша банка ва бутилкалар ишлаб чиқарилади. Уларнинг ҳаммасини текшириш керак. Афсуски, бу иш қўлда кўз билан кўриб бажарилади.

Бир группа совет инженерлари аниқлашича, яхши ишланган шиша 80 минг вольтгача бўлган электр энергияга бардош бериши мумкин экан. Брак маҳсулот эса 5 минг вольтдан ошиқроқ токка чидаш беролмас экан. Мана шу контролер — электр токи ярoқсиз маҳсулотни бракка ажратиб бераверади. Юқори кучланишга эга бўлган бу ток одам учун ҳеч қандай хавф туғдирмайди.

ИККИ МОТОРЛИ ТРАКТОР

Тракторни тенг иккига бўлдилар. Чап томонида битта занжири, ўнг томонида битта занжири қолди. Уларни баланд пештоқ билан бирлаштириб ҳар бир занжир остига мотор ўрнатдилар. Ғалати қурилма ҳосил бўлди. У боғда, узумзорда ва мевазорларда зап иш беради. Унинг занжирлари мевазор ёки узумзорлардан юрганда баланд пештоқ остидан бемалол ўтаверади. Ҳар бир занжирнинг орқасида кўпкорпусли плуг ёки борона бўлиб, у бирйўла икки баравар кўп ерга ишлов бериб кетади. Бундан ташқари икки моторли трактор осон бурилиб, айлана олади. Агар зарур бўлса ғилдиракларни ҳар томонга қўйиб юбориш мумкин ва натижада машина турган жойининг ўзида айлана олади.

БАДИИЙ ҲАВАСКОРЛАР БАЙРАМИ

Яқинда пойтахтимиздаги А. С. Пушкин номли маданият ва истироҳат боғида доҳиймиз В. И. Ленин туғилган куннинг 100 йиллигига бағишланган ашула ва рақс байрами бўлиб ўтди.

Байрамда Октябрь районидаги бадиий ҳаваскорлар коллективлари иштирок этдилар. Мазкур райондаги 22, 40, 102, 169-мактабларнинг бадиий ҳаваскорлари ранг-баранг концерт программалари билан санъат мухлисларини хушнуд этдилар. Шунингдек, Тошкент Давлат дорилфунуни бадиий каштачилик фабрикасининг бадиий ҳаваскорлари ҳам ўз санъатларини намойиш этдилар.

М. АҲМЕДОВА.

ДУНЁ ХАБАРЛАРИ

МАМЛАКАТЛАР ● ОДАМЛАР ● ВОҚЕАЛАР

ЧКП Марказий Комитети Президиумининг мажлиси

ПРАГА, 28 май. (ТАСС). ЧТК агентлиги хабар беради: ЧКП Марказий Комитетининг Президиуми кечаги мажлисида Чехословакия Коммунистик партияси Марказий Комитетининг май пленумига тайёргарлик масаласини муҳокама қилди. Мажлис Чехословакия Коммунистик партияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Г. Гусак раислигида ўтди.

Чехословакия Коммунистик партияси Марказий Комитетининг пленуми Прагада 29 майда очилади. Бу пленумда партиянинг ҳозирги сиёсий вазиятдаги асосий вазифалари муҳокама қилинади. Чехословакия Коммунистик партияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Г. Гусак шу масала юзасидан ахборот беради. Пленум коммунистик ва ишчи партияларнинг Москвада бўладиган халқаро кенгашига тайёргарлик тўғрисидаги ахборотни ҳам қараб чиқади. Бу масала юзасидан ЧКП Марказий Комитетининг секретари В. Биляк сўзлайди, пленумда ташкилий масалалар ҳам кўрилади.

Г. Гусак президиумни ўзининг Венгрия Халқ Республикасига, Польша Халқ Республикасига ва Германия Демократик Республикасига қилган визитлари якуни билан таништирди. Президиум Венгрия социалистик ишчи партияси, Польша Бирлашган ишчи партияси ва Германия Бирлашган социалистик партияси вакиллари билан олиб борилган музокаралар натижаларини маъқуллаб, муҳокама қилинган масалалар юзасидан бир фикрга келинганлиги, шунингдек музокаралар ошкора ва дўстона вазиятда ўтганлигини, бу Чехословакия Социалистик Республикасининг қардош социалистик мамлакатлар билан дўстлигини мустаҳкамлашга ва иттифоқдош давлатлар коммунистик партиялари ўртасидаги ўзаро ишончни чуқурлаштиришга қўшилган ҳисса эканлигини мамнуният билан таъкидлаб ўтди.

В. Биляк коммунитик ва ишчи партиялар халқаро кенгашига тайёргарлик кўрувчи комиссиянинг иши тўғрисида президиумга ахборот берди. Президиум халқаро кенгашда Чехословакия Коммунистик партиясидан иштирок қиладиган делегация составини тасдиқлади. Делегацияга Чехословакия Коммунистик партияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Г. Гусак бошчилик қилади.

ЖАК ДЮКЛО НОМЗОДИНИ ҚЎЛЛАБ ҚУВВАТЛАШГА БАҒИШЛАНГАН МИТИНГ

ПАРИЖ, 28 май. (ТАСС). Париждаги энг йирик Залверсал дарвозаси ёнидаги спорт саройининг зали ҳам кеча президентлик лавозимига Жак Дюкло номзодини қўллаб-қувватлаш учун митингда қатнашгани бу ерга келган кишиларнинг ҳаммасини сиғдира олмади. Кишилар халқаси саройни ва унга туташ кўчаларни ўраб олиб, залда сўзлаётган нотиқларнинг эшиттирилаётган нутқларини тинглади. Залдаги кишилар орасидан Франция Коммунистик партиясининг бош секретари Вальдек Роше, Жак Дюкло, тараққийпарварлар союзининг раиси Пьер ва бошқа кишилар бор эди.

В. Роше барча демократик ташкилотлар билан мамлакатдаги сўл кучлар иттифоқининг муҳимлигини таъкидлаб, айтдики, коммунистик партия барча демократик, сиёсий ва касаба союз ташкилотлари ягона программа ишлаб чиқиш мақсадларида бирлашишга қаратилган куч-ғайрат сарфлашидан ҳеч қачон бош тортмаган ва бош тортмайди ҳам. Улар бу ягона программани тузиб чиққач, халққа таклиф қиладилар ва ҳукуматда биргаликда амалга оширадилар.

Бизнинг энг яқин турган мақсадимиз, деди В. Роше, йирик капитал зўравонлигини тугатиш билан айни пайтда мамлакатни идора қилишда халқнинг ролини кучайтиришдан иборат. Жак Дюкло, деди В. Роше, Франциянинг манфаатларига жавоб бера оладиган худди ана шу сиёсатни ифодалайди.

Тараққийпарварлар союзининг раиси Пьер Кот митингда гапириб, Жак Дюклонинг номзоди кўрсатилиши бутун мамлакатда ҳаммани қизиқтираётганлиги ва унинг номзодини коммунистлар ўртасидагина эмас, бошқа табақалар ўртасида ҳам қўллаб-қувватланаётганлигини айтди.

Митингнинг минг-минглаб қатнашчилари томонидан гулдурос қарсаклар билан кутиб олинган Жак Дюкло бундай деди: барча ўнг номзодлар, улар қайси сиёсатга мансуб бўлишларидан қатъий назар, бирдек йирик буржуа манфаатларига хизмат қиладилар. Худди шунинг учун ҳам монополия биринчи даврадан кейин номзодлар рўйхатида нуқул ўзларининг вакиллари қолиши учун қўлларидан келган барча чораларни кўрмоқдалар.

Меҳнаткашлар агар ўз овозларини бўлиб юбормай, кенг халқ оммаси манфаатларини энг кўпроқ акс эттирувчи номзод учун, Франция Коммунистик партияси номзоди учун берсалар, монополиянинг бу кирдикорларига ҳалал етказа оладилар.

Митингда қатнашган кишилар ўринларидан туриб, «Жак Дюкло! Жак Дюкло!» деб баралла айтдилар.

Митинг «Интернационал» ва «Марсельеза» гимнларини айтиш билан тугади.

СУДАНДАГИ АҲВОЛ

ХАРТУМ. 28 май, (ТАСС). Судан революцион қўмондонлик кенгаши ва ҳукумати мамлакатда тартиб ўрнатилишини таъминлайдиган тадбирларни амалга оширишни давом эттирмоқда. Ҳукуматнинг иккита нашри бўлган «ал-Аҳрор» ва «Судан ньюс» газеталари яна чиқа бошлади. Барча банклар очилди.

Кеча бош министр Бабикер Авадалло, революцион қўмондонлик кенгашининг раиси Жаъфар Нумейри ва суданлик бошқа раҳбарлар Судан ишчилар касаба союзи федерациясининг бош секретари Шафи Аҳмад Ашшайх бошлиқ делегацияни қабул қилдилар. Ашшайх халқи тўла қўллаб-қувватлашини айтди.

Судан тараққийпарвар араб мамлакатлари оиласида ўз ўрнини эгаллаши зарур. Шунингдек, Судан ядро қуроли билан қуролланишга қарши қаратилган, бутун дунёда тинчликни мустаҳкамлашдан иборат антиимпериалистик сиёсатни амалга ошириши зарур. Судан бош министри Бабикер Авадалло ўзининг биринчи матбуот конференциясида сўзга чиқиб ана шундай деди. Судан, деб сўзида давом этди у, миллий озодлик ҳаракатларини қўллаб-қувватлайди. Судан-араб мамлакатлари ўртасидаги муносабатлар соҳасида прогрессив араб мамлакатлари билан ҳамкорлик сиёсатини амалга оширади ҳамда империализм ва реакция найрангларига қаршилик кўрсатиш мақсадида араб давлатларининг экономика, ҳарбий ва маданий соҳалардаги ҳаракатларини мувофиқлаштиришга эришиш учун интилади.

ЯНА ЯДРО ҚУРОЛИ ПОРТЛАТИЛДИ

ВАШИНГТОН, 28 май. (ТАСС). Қўшма Штатлар кеча Невада штатидаги полигонда яна ер остида ядро қуролини портлатдилар.

Шу билан бу йил Невада штатидаги полигонда ер остида ядро қуроли ўнинчи марта синаб кўрилди. АҚШ атом энергияси комиссиясининг хабарида айтилишича, портлашнинг қуввати 20 минг тонна тринитротолуолнинг портлашига тенгдир.

Доҳиймиз В. И. Лениннинг муборак юз йиллик тўйига тайёргарлик кўрилаётган ҳозирги бир пайтда Польша Халқ Республикасида «Ленинча йил» ўтказилмоқда. Бутун мамлакат бўйлаб Совет Иттифоқининг тарихи, Октябрь инқилобининг улуғ ташкилотчиси В. И. Лениннинг ҳаёти ва жўшқин революцион фаолиятига бағишланган қизиқарли лекция ва суҳбатлар ўтказилмоқда. Суратда: Варшава университетида «Ленинча йил»нинг очилишига бағишланган биринчи кенгаш.

ЦАФ—ТАСС фотоси.

МАШИНАДА САВДО

— Сотувчимиз нимагадир кечикиб қолди.

— Албатта келади, у интизомли йигит, — деди иккинчи аёл.

Шу вақт яна кимдир бир нарса демоқчи бўлиб, оғиз жуфтлаган эди, кўчадан машина сигнали эшитилиб қолди.

Аёллар кўчага чиқишганида «72—70ЕХ» номерли «ГАЗ—69» машинаси эндигина келиб тўхтаган эди. Шофер Сотиболди Бобоназаров машинадан тушди-да, кабинадан оқ халатини олиб, кийди, сўнг ўзи келтирган бидондаги сутни тушира бошлади. Орадан икки-уч минут ўтгани ҳам йўқ эди Сотиболди савдони бошлаб юборди.

Чилонзор массивидаги 7-кварталда яшовчи харидорлар Сотиболди Бобоназаровнинг номини ҳурмат билан тилга олишади. Сотиболди эл-юрт ҳурматини қозониш учун эрта билан соат бешда туради. Харидорларни кутдириб қўймаслик мақсадида ҳар бир ишни ўз вақтида ўрнига қўйиб бажаришга ҳаракат қилади.

— Эрта билан биринчи навбатда, — дейди у — мен нонга бораман, кейин сутга.

Сотиболди Бобоназаров 3-автокомбинатда шофер бўлиш билан бирга, 7-гастрономда ҳам ишлайди.

Сотиболди Бобоназаров ўз касбига меҳр қўйганлардан. Ана шу меҳр унга кўпчилик ҳурматини, иззатини тақдим этди.

А. КИМ.

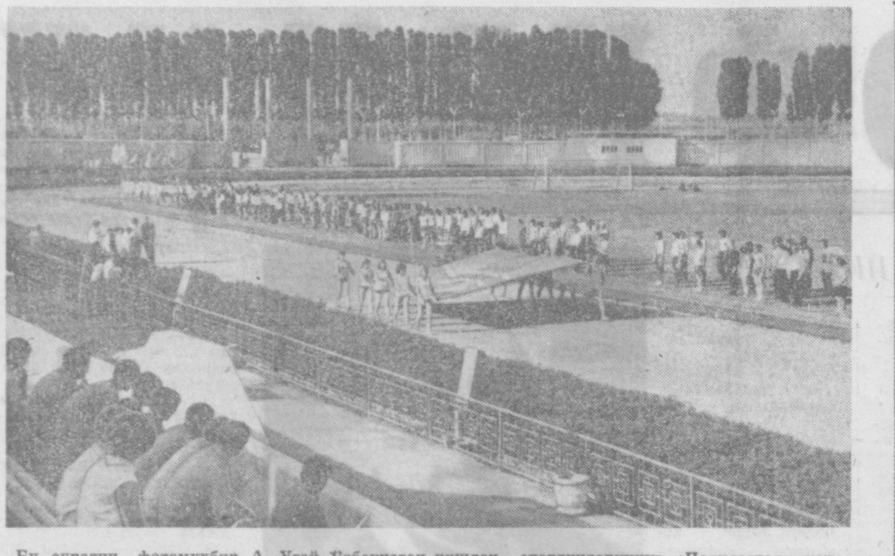

Бу суратни фотомухбир А. Угай Ўзбекистон қишлоқ спортчиларининг «Политотдел» колхозида бўлган спартакиадасининг очилиш маросимида олган.

Спорт

ХАЛҚАРО ШАШКА ТУРНИРИДА

Самарқанддаги халқаро шашка турнири қатнашчилари финиш яқинлашган сари эҳтиёткорлик билан ўйнамоқдалар. Сўнгги учрашувлар олдидан пешқадамлар қўлга киритилган муваффақиятни сақлаб қолиш учун интилишмоқда. Ўн учинчи турда фақат битта ўйиннинг натижа берганлиги бундан далолат бериб турибди. Бунда Пальмер Классенсни енгди. Қолган учрашувларнинг ҳаммаси дуранг бўлиб тугади. Ҳамшаҳарларимиз Гуляев Кюкендан, Давидов Ивенсдан ярим очко олди.

Сўнгги тур олдидан 8 очко тўплаган Агафонов биринчи ўринда турибди. Голландия гроссмейстери Сейбранс пешқадамдан ярим очко орқада. Ундан сўнг бир йўла тўрт совет шашкачиси — Андрейко, Куперман, Могилянский ва Шчеголев 7 тадан очко эгаллашган. Кеча турнирнинг сўнгги ҳал қилувчи мусобақалари бўлди.

СПАССКИЙ ҲУЖУМГА ЎТДИ

Жаҳон чемпионлигига даъвогар Б. Спасскийнинг бетоблиги сабабли унинг Т. Петросян билан бўлаётган мусобақасида танаффус юз берган эди. 28 май куни рақиблар яна шахмат тахтаси устига ўтиришди. Матчнинг учинчи ҳал қилувчи қисми бошланди. Чемпионликка даъвогар Б. Спасский ҳужумга ўтиб, 17 ўйинни қўли баланд ҳолда кечиктиришга муваффақ бўлди.

УЧИНЧИ УЙИНДА ҒАЛАБА

Мамлакатимизга меҳмон бўлиб келган Покистон терма командаси футболчилари Ашхобод ва Навоий шаҳридаги ўйинларда мағлубиятга учраганларидан сўнг 28 май куни фарғоналиклар меҳмони бўлдилар. Меҳмонлар маҳаллий «Нефтяник» командаси билан бўлган ўртоқлик учрашувида кескин курашдан сўнг ниҳоят ғалабани қўлга киритдилар. Ҳисоб—3:2.

СОВЕТ ПОЛВОНЛАРИНИНГ МЕДАЛЛАРИ

Эркин услубда курашувчи совет полвонлари Болгариянинг Варна шаҳрида ўтказилган анъанавий турнирда иккита олтин ва шунчадан кумуш, бронза медаллари олишга муваффақ бўлдилар. Мусобақаларда Венгрия, Польша, Румыния, Болгария, Эрон, Германия Демократик Республикаси ва Куба командалари қатнашишди. 8 та биринчи ўринни эгаллаган мезбонлар ҳаммадан яхши қатнашдилар.

Совет спортчилари орасида киевлик Бойко ва москвалик Страхов ғолиб бўлишди. Иккинчи ўринни совет полвонларидан Кулешов ва Айрапетян олди. Шлепкин ва Сюлжин учинчи ўринга чиқдилар.

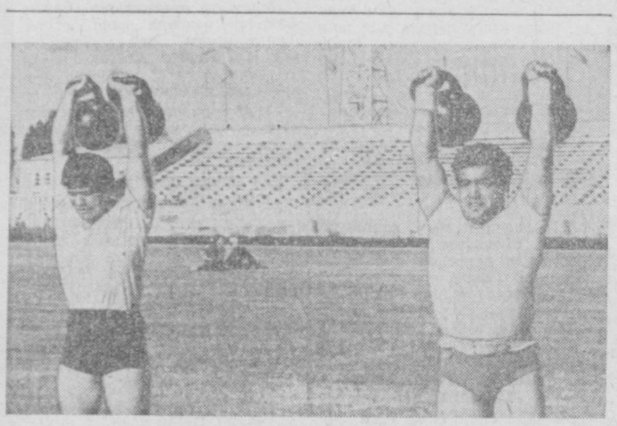

Штангачилар У. Тошпўлатов ва В. Лян спорт мастерлигига номзод ҳисобланади. Бу иккала полвон Ўзбекистон колхоз ва совхозлари спартакиадасида юксак маҳоратларини намойиш қилишди.

А. Угай фотолари.

ҲАДИК

Хурсандали ўзида йўқ хурсанд. Негаки, бугун унинг иши ўнгидан келган. Салқин сўрида чордона қуриб, олган Хурсандали ҳафсала билан закуска тайёрлайди. Бир гапириб ўн кулади. Ёнида узун бўйли малларанг «салла» ўраган оқ шиша. Ошхонадан паловхонтўранинг ҳушбўй ҳиди димоққа уриб турибди.

— Ана, хотин,— деди у қўлини оппоқ сочиққа артаркан, уйдан пахтагулли лаган кўтариб чиқаётган аёлга қараб, — ошингни сузавер, мана закуска ҳам тайёр. Худо хоҳласа бир маза қиламизда...

Хурсандали енгларини шимариб, коботок ошнинг сузилиб келишини кутиб ўтирган эди, кутилмаганда кўча эшикнинг қўнғироғи беўхшов оҳангда устма-уст жиринглаб қолди.

— Ким экан, тинчликми? — сўради йўлакда бўшашиб қайтиб келаётган хотинидан.

— Вой, дадаси, шўримиз қуриб қолмаса гўргайди. Чаққон бўлиб чиқмай, мен ўлай. Энди нима қилдим?

Хотини кўзига ёш олиб, ҳовлини бошига кўтариб келаётган эди, мажолсиз ўтириб қолган Хурсандали бор кучини йиғиб, бақирди:

— Тезроқ айта қолсанг-чи, намунча чайналасан? Ким ўзи, нега шўримиз қурийди?

— Маҳалламизни участкавойи экан,— аёл ўзини босиб деди. — «Поччамизга айтиб қўйинг, эртага вақт топиб милиция идорасига чиқиб борсинлар. Бошлиғимиз кутади» деяпти.

— А... Нима-нима?... Милиция?

Хурсандалининг кўз олди қоронғулашди. Баданини совуқ тер босди. Бўғзига бир нарса тиқилгандек, кучсиз йиқилди. Омонатини топшириб қўйишидан қўрққан Хуморхон йиғи аралаш эрининг сўлғин юзига гоҳ қўли билан, гоҳ оғзи билан тупук аралаш сув сепарди. Ҳайрият, ош пишарга бориб, Хурсандали нурсиз кўзларини хиёл очган бўлди. У ҳозиргина хотини ликопчада келтириб қўйган тоқлик ошга ҳам қарамади. Ош ейиш қаёқда, шу тобда унинг томоғидан сув ҳам ўтмасди. Наҳор ётиб қолган Хурсандалини хаёл туни билан айлантириб, олиб кирмаган кўчаси қолмади.

— Қайси бир сотқиннинг иши бўлдийкин? — Хурсандалини шу хаёл тинчитмасди. Анови Салтанат «сатанг» айтганмикин? Йўғ-э, ҳатотки сиримни қорнимдаги болам ҳам билмайди, деб юрган аёл шунчаликка борса? Ундан кейин Салтанатга мол бермаганимга ҳам анча вақт бўлиб қолди. Гуллаб қўйган бўлса, шу пайтгача ҳиди чиқмасмиди? Йўқ, ундан бунақа иш келмайди.

Бу, бўлса-бўлмаса, Соҳиб гарангнинг иши. «Инсоф билан-да, ҳар бир жемпер устига ахир беш сўмдан қўйиб берасизми? Бизда ҳам бола-чақа бор» деб ғижжалашганидан ҳам сезувдим-а, Қизиқ, ўз гапини ўзи аранг эшитади-ю, у бировга қандай қилиб сир айтдийкин? Бўлмаган гап! «Гаранг» унча-мунчага сирини бой берадиганлардан эмас.

— Тухта, тўхта, тағин кечаги духоба олиб кетган камзулфуруш охун қўлга тушиб қолган бўлмасин? — деди Хурсандали ўзига-ўзи савол бериб,

(ҲАЖВИЯ)

— Қўлга тушган бўлса менга нима, метрини устига икки сўмдан қўйиб берганимни айтмагандир? Боринг, айтган ҳам бўлсин. Буни лақ этиб бўйнига оладиган гўсхўр қаёқда? Далил-исбот керак. Э... хом калла, — деди Хурсандали ўзини-ўзи койиб, — далил, исбот қидирган киши сендан сўраб ўтирармиди? Улар қаердан олишни яхши билишади.. Э, худо агар шу гал ҳам омон-эсон қутилсам, иккинчи бу ишни қилмаганим бўлсин...»

У, туни билан мижжа қоқмай, ўриндан ҳориб-чарчаб турди. Ранги синиқиб, кўзлари киртайиб, кетганди. Хурсандали нонушта ҳам қилмай, хотини билан хайрлашиб, эшикка йўл олди. У кўчада кетаётиб, ўзига бериладиган таниш саволларни эслар, унга ўзича жавоблар ҳозирлаб борарди. Мабодо, ишнинг оқибати хунукроқ тугайдиган бўлса, у ёқ-бу ёққа уриб қолишни ҳам ўнглига тугиб қўйган эди.

Хурсандали милиция бўлимига етиб келишга келди-ю, лекин бошлиқ хонасига киришга юраги бетламай, йўлакда ғоз туриб қолди. Аъзойи-баданини титроқ босди. Илож қанча, кирмаса бўлмайди. Ўзини аранг қўлга олиб, худди хамирдан қилни суғураётгандек, эшик тутқичини бармоқ учида тортиб ичкарига мўралади.

— Мумкинми? — деди у ўзи ҳам аранг эшитадиган овозда.

— Келинг, марҳамат.

Хурсандали ичкарига кираётиб, поёндоз қирғоғига қоқилиб, муккаси билан тушай деди-ю, ҳайрият ўзини ўнглаб олди. Бошлиқ буни сезса ҳам, сезмаганга олиб салом-аликдан кейин ўтиришга жой кўрсатар экан, сўради:

— Хўш, келинг, хизмат?

— Мен, мен, мен-и ҳалиги кеч-кеча чақиртирган экансиз, — деди у, қуруқшаб қолган лабини ялаб.

— Шундаймн, фамилиянгиз?

— А...

— Фамилиянгиз нима деяпман?

— А, фамилияммми? Фамилиям Хушкелдиев.

— Ҳа, Хушкелдиев денг, исмингиз Хурсандали шундаймн?

— Шундай, шундай ўртоқ начальник.

— Сизни овора қилганлигим учун аввало узр, — бошлиқ ўрнидан туриб, унга яқинлашар экан деди, — Ўзингиздан қолар гап йўқ. Вазифамиз экан, сўраб билиб қўйган яхши-да! Шундай эмасми?

— Шундай, шундай, — Хурсандали бошини силкитиб, бошлиқ сўзини тасдиқлаган бўлди.

— Сизни бу ерга чақиртиришдан мақсад ҳам бир нозик масалани аниқлаб олиш эди.

Оёғидаги титроқни сездирмаслик учун тиззасининг кўзини босиб ўтирган Хурсандали «Нимани аниқламоқчи экан?» дегандек илтижо билан бошлиққа тикилди. У, ҳой-ҳаҳой тунов кунги сув қилинган жемперни «кимга, неча пулдан сотганимни билмоқчи бўлса керак», деган хаёлга бориб турган эди, бошлиқ давом этди.

— Эшитишимча, ўқитувчи Хайрилла акага девор қўшни экансиз. Яқин қўшни яхшисидан ҳам, ёмонидан ҳам хабардор, дейишади. Янглишмасам Шавкатжон деган ўғли ҳам бор экан. Шу кишини уйидан бизни қизимизга боришаётган эди. Ҳар ҳолда сўраганни айби йўқ, дейишади. шу боланинг ахлоқ-одоби, иши ҳақида...

—Ҳайрият-е—деди Хурсандали совуқ тер босган пешонасини артаркан, ичида. — менга қолса маҳалла йигитларининг ҳаммасини сурамайдими...

А. ШАЙХОВ.

ЁНҒИНДАН ЭҲТИЁТ БЎЛИНГ

Ёнғин уй-жойлар ва мол-мулк, қимматбаҳо буюмларга моддий зарар етказиб, халқ хўжалиги ҳамда гражданлар учун қимматга тушади. Баъзан эса ёнғин оқибатида одамлар ҳалок бўлади. Шунинг учун ёнғинга қарши кураш, унинг олдини олиш барча меҳнаткашларнинг бурчи ҳисобланади.

Кўпинча ёнғин турар-жойларда ўтга эътиборсизлик қилиш, печкаларни иситиш тартибини бузиш, электр асбоблардан, керосинка ва примуслардан, керогаз ва мангалкалардан, тандир ва ўчоқлардан, газ плиталаридан нотўғри фойдаланиш оқибатида содир бўлади.

Кўмир ва пичанни нотўғри сақлаш ҳамда томлар, бинолар орасида, электр симлари тагида ёнадиган бошқа нарсаларни сақлаш оқибатида ҳам ёнғин чиқади. Печкалардаги тутун ўтадиган йўлларни яхши очиб қўймаслик, қўлда ясалган темир печкалардан фойдаланиш, нобоп предохранителларни ишлатиш ҳам кўпинча ёнғинга сабабчи бўлади. Ёш болаларни назоратсиз қолдириш хунук оқибатларга олиб келади.

Пойтахт областимиз аҳолиси социалистик ва шахсий мулкни ёнғиндан сақлаш ишига юксак масъулият билан қарайди. Тошкент областида кўнгилли ўт ўчириш жамиятининг ўн минглаб аъзолари ва кўнгилли ўт ўчирувчи дружиналар бор .Ишчилар ва хизматчилар, колхозчилар ва уй бекалари ёнғиннинг олдини олиш ва уни бартараф қилиш ишида фаол қатнашмоқдалар. Гражданларнинг кўпчилиги ёнғинга қарши кураш талабларини эсда сақлаб, яхши бажарадилар. Айрим эътиборсиз кишиларнинг айби билангина баъзан ҳали ҳам турар-жой биноларида кўнгилсиз ҳодисалар юз беради. Бунда одамларнинг ҳаёти хавф остида қолади, қимматбаҳо буюмлардан ажралади.

Жумладан, Олмалиқ шаҳридаги Охунбобоев кўчаси 14-уйда яшовчи С. Содиқовнинг уйида электр симининг замиканияси натижасида ёнғин чиқиб, уйнинг маълум қисми ёниб кетди.

Ангрен шаҳридаги 2-Грум кўчасида яшовчи Злалиев деган шахснинг уйи тутун чиқиш йўли нобоплиги туфайли ёнғинга дучор бўлди. Тўрт ёшли Шокир Шомуродов деган бола гугурт ўйнаши натижасида Оржоникидзе район Май қишлоқ Советидаги Хожиқўрғон қишлоғида уйдан ўт чиқди. Калинин районидаги Калинин номли колхоз аъзоси Солиҳов қурган омонат ўчоқдан учқун чиқиб, ёнғин бўлди. Бу ёнғин уйнинг маълум қисмини ишдан чиқарди.

Худди шундай сабаблар билан Чирчиқ шаҳрида, Бекободда, Юқори Чирчиқ районида кўнгилсиз ҳодисалар юз берди.

Ёнғиндан сақланиш учун ҳар бир ишчи ва хизматчи, колхозчи ва уй бекаси турмушда ёнғин хавфсизлиги қоидаларини билиб уларга қатъий амал қилиши керак. Бу қоидалар қуйидагилардан иборат:

Ўт ёқилган печкани, ёқилган примус, керосинка, керогазлар ва бошқа асбобларни қаровсиз қолдирмаслик керак. Уларга ёш болаларни яқинлаштирмаслик лозим.

Примус, керогаз ёки керосинкаларни ёнадиган буюмлар ёнига қўймаслик керак. Уларнинг тагига ҳам ёниш мумкин бўлган подставкалар қўймаслик лозим. Бу асбобларни доим тоза сақлаш зарур. Примус, керогаз, керосинкаларни бензин ёки техникадан ишлатиладиган керосин билан тўлатиш ҳамда ёниб турган ёки қизитилган асбобларга керосин қуйиш мумкин эмас. Керосинка ёки примусларга кундуз куни ёки бўлмаса электр ёруғида ёнилғи солиш керак. Шунда ҳам ёнилғи билан жуда тўлатиб юбориш ярамайди. Примус ёки керосинкада ёнилғи жуда камайиб қолса ҳам бўлмайди. Резервуар қизиб, газ ҳосил бўлиши кучаяди ва портлаш содир бўлиши мумкин.

Электр установкалари ва электр асбобларини «Энергосбит» рухсатисиз ўрнатиш ва улардан фойдаланиш ман қилинади. Эскириб қолган электр симларидан фойдаланиш, қўлда ясалган предохранителни ишлатишга рухсат берилмайди. Ёқиб қўйилган электр иситгич асбобларини назоратсиз қолдириш, уларни ёниши мумкин бўлган буюмлар олдига қўйиш қатъиян ман қилинади.

Кўпинча тандир, мангалка ва самоварлардан нотўғри фойдаланганда ёнғин чиқади. Тандир ва мангалкаларни турар-жойга яқин ерга қуриш мумкин эмас. Улар пичан, қамиш ва бошқа тез ўт оладиган нарсалардан узоқда бўлгани яхши. Тандир ва мангалкаларни шундай жойга қуриш кераккки, ёниб турган олов, кўмир ва учқунга шамол тегмасин.

Газ плиталаридан ҳушёрлик билан фойдаланиш керак. Газ ҳавога аралашиб портлаш мумкин бўлган массани ҳосил қилади. Шунинг учун газ плитасининг горелкасини ёқишдан олдин хонани шамоллатиш керак. Агар газ чиқиб кетаётганлиги пайқаб қолинса, дарҳол авария хизмати ходимларини чақириш лозим.

Гражданлар! Ёнғин хавфсизлиги қоидаларига тўла риоя қилингандагина турмушда ёнғин бўлишини олдини олиш ва буюмларни ундан сақлаш мумкин.

П. ГРИНЕНКО,
кўнгилли ўт ўчириш жамияти Тошкент область Советининг раиси.

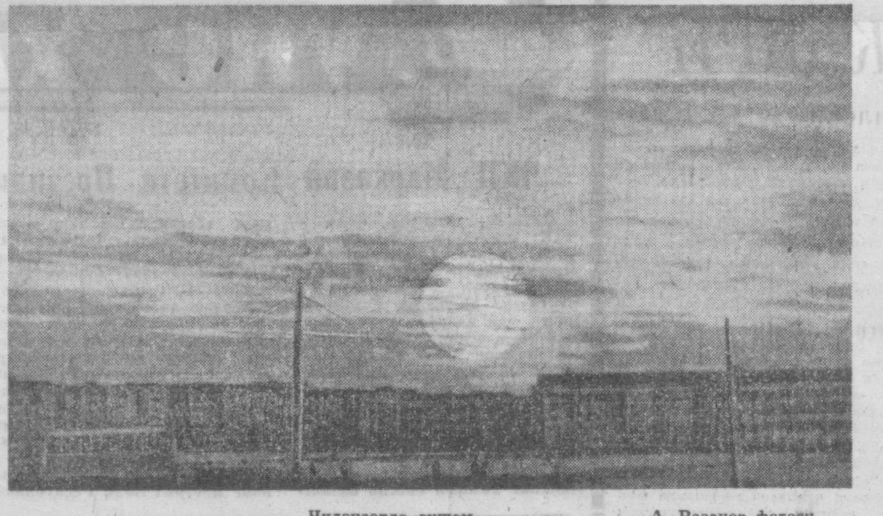

Чилонзорда оқшом. — А. Разанов фотоси.

БИЛАСИЗМИ?

ҲАЙВОНОТ дунёсининг ўз «чемпиони»лари ҳам бор. Бир ҳайвон энг чопқир бўлса, бошқаси ўта дангаса, яна бири ўнлаб йил яшаса, бошқаси атиги бир неча кун ҳаёт бўлади ва ҳоказо.

✦ ГЕПАРД. Бу нозик ва чайир йиртқичга чопишда тенг келадигани йўқ. Унинг оғирлиги 45 килограмм атрофида бўлиб, бир соатда 135 километр масофани босиб ўта олади.

✦ КЎРШАПАЛАК — сут эмизувчилар орасида уча оладигани фақат шу. Шарқий Ҳиндистонда баҳайбат кўршапалаклар яшайди. Улар қаноти энг узун — 1 метру 48 сантиметр бўлиб «учар ит» деб номланади.

✦ ШИЛЛИҚ ҚУРТ — ҳеч шошмайди. Бир соатда 58 сантиметр йўл босади.

✦ ПАШША ҳам ўзига хос «рекордчи» — у бир минут ичида 57 минг марта қанот қоқа олади.

✦ КЕНГУРУ — кўпроқ Австралияда учрайдиган бу ҳайвон узунликка сакрашда биринчи ўринда: 12 метр-у 80 сантиметрга сакрайди.

✦ ТУЯҚУШ — дунёдаги 8600 қушнинг энг каттаси шу бўлади. Туяқушнинг айрим турлари 135 килограммгача етади. Шу гавда билан улар соатига бемалол 50 километрни кўрдим демайди.

✦ ҚАРҒА ВА КАКАДУ — қушлар ичида энг узоқ умр кўришади. Ҳар бири юз йилдан ортиқ яшайди.

✦ ҒОЗЛАРНИ энг баланд учадиган паррандалар, дейиш мумкин. 1919 йилда Ҳиндистоннинг Деҳрадун қишлоғи устида учиб ўтган 17 ёввойи ғоз 17676 метр баландликда учиб ўтган.

✦ АЛЬБАТРОС — денгиз қушларининг қанотлари 3 метр 70 сантиметр узунликка эга. Ҳеч бир қушда бундан узун қанот йўқ. Иккинчидан, улар қўнмасдан жуда узоқ масофани бемалол енгиб ўтадилар. Бир альбатрос Филиппинга Тинч океандаги Мидуэй оролидан учиб келган экан. Шу жойлар орасидаги масофа 6630 километрга тенг!

✦ КЕНИЯ ФИЛИ хартуми билан «рекордчи». Ҳар бир хартумнинг узунлиги 3,5 метр, кенглиги 47 сантиметр, оғирлиги эса 133 килограмм келади.

✦ ИТларнинг тури ўнлаб саналади. Шулар ичида энг семизи сенбернар итидир. 1955 йилда туғилган «Севарг» лақабли. Шундай бир ит олти ёшида 111 ярим килограмм келган.

✦ КРЕВЕТКА—денгиз қисқичбақаси сув остида 10 километрдан ортиқ чуқурликда яшайди. Бу масофадаги сув босими креветка учун иккита локомотив оғирлигига тенгдир.

«ЎТГАН КУНЛАР»

Кинотеатрларнинг экранларига «Ўзбекфильм» маркаси билан янги лента — «Ўтган кунлар» кинофильми чиқади. Бу кинофильмнинг мазмунини романнинг муаллифи Абдулла Қодирийнинг қуйидаги сатрлари билан айтилгани яхшироқ: «...Мен бу асарда ўтмиш тўғрисида, яқинда бўлиб ўтган кунлар тўғрисида, тарихимизнинг энг қора кунлари— сўнгги хонлар даври ҳақида ҳикоя қилишни истайман». Абдулла Қодирийнинг романи шу фильмга асос қилиб олинган.

Отабекнинг фожиали тақдири кинофильмнинг диққат марказида турибди. У ўз ота-онасининг зўри билан севикли рафиқасини қолдириб, бошқа бир қизга уйланади. Лекин Отабек софдил киши сифатида ўз атрофидаги адолатсизлик билан келиша олмайди.

Фильм инсоннинг шахсий ҳаёти билан ижтимоий шароит ўртасидаги алоқанинг ажралмаслиги тўғрисида ҳикоя қилади. Томошабинлар кўз ўнгида шафқатсиз хонлар ва ўз золимларига қарши курашга отланган халқ намоён бўлади.

«Ўтган кунлар» фильмига Йўлдош Аъзамов режиссёрлик қилган. Кинофильмни яратишда ролларни У. Алихўжаев, Г. Жамилова, Р. Ҳамроев, М. Ёқубова иштирок этган.

(ЎзТАГ).

Редактор
А. ИСМОИЛОВ

Реклама ва эълонлар

ТЕЛЕВИДЕНИЕ

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

18.30 — **Кўрсатишлар программаси.**

Рус тилида: 18.35 — **Телеянгиликлар,** 18.50 — **«Ҳамма нарсани билишни истайман»** (тележурнал). 19.20 — **Реклама,** 19.25 — **Фильм — концерт,** 20.05 — **Кўрсатишлар программаси.**

Ўзбек тилида: 20.10 — **Телеянгиликлар,** 20.25 — **Араб мамлакатлари билан бирдамлик ҳафтасига бағишланган эшиттириш,** 20.40 — **Ғўза парваришини мучайтирайлик,** 21.00 — Н. Островский. **Пўлат қандай тобланди** (спектакль).

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

19.55 дан — **Москва кўрсатади.**

УЧИНЧИ ПРОГРАММА

Олмаота кўрсатади

«Дўстлик» экрани

18.00 —**«Машъал»** клуби, 18.50— **Мультфильм,** 19.20 — **Халқ контроли экрани.** 19.45 — **Фактлар, воқеалар, хроника.**

ТЕАТР

НАВОИЙ НОМЛИ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРДА — 31/V да **Дилором** (кундуз), **Узбекистон хореография билим юртини битирувчиларнинг ҳисобот концерти** (кечқурун), 1/VI да **Узбекистон хореография билим юртини битирувчиларнинг ҳисобот концерти** (кундузи), **Марварид қидирувчилар** (кечқурун).

ҲАМЗА НОМЛИ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 30/V да **Мудҳиш айбнома,** 31/V да **Мария Стюарт,** 1/VI да **Ўлимдан кучли.**

МУҚИМИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ МУЗИКАЛИ ТЕАТРИДА — 31/V да **Тошболта ошиқ,** 1/VI да **Фарғона тонг отгунча,** 2/VI да **Катта концерт.**

КИНО

ҚИШКИ БИНОДА

Бриллиант қўл — «ЧАЙКА», «ЎЗБЕКИСТОН», «МОСКВА», «ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун), «САНЪАТ САРОЙИ» (эрталаб 9.45, 11 ярим ва кундуз соат 1 да).

Эрамиздан миллион йил илгари — «ЎЗБЕКИСТОН», 25 ЙИЛЛИГИ», «ВОСТОК» (кундуз ва кечқурун).

«24—25» қайтмаяпти —«ДРУЖБА» (кундуз ва кечқурун) тоқ соатларда.

Тинч кварталдаги қотиллик — «САНЪАТ САРОЙИ (кундуз соат 3, 5 ярим кеч 7 ярим, 9.15 да).

ЁЗГИ БИНОДА

Бриллиант қўл — «ФЕСТИВАЛЬ».

Далиллар керак — «ХИВА».

«СПЕЦЖЕЛЕЗОБЕТОНСТРОЙ» ТРЕСТИНИНГ ТОШКЕНТ УЧАСТКАСИГА

бетончилар, арматурчилар, ғишт терувчилар, дурадгорлар, ёрдамчи ишчилар, 18 ёшдан катта эркаклар

КЕРАК

Меҳнат ҳақи — мукофотли, Таъриф бўйича 50 процент қўшимча ҳақ тўланади.

Ётоқхона берилади.

Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳар, ТашГРЭС (101 автобуснинг «ТашГРЭС қурилиши» бекати).

Тошкент шаҳар Октябрь район халқ маорифи бўлими касаба союз ташкилоти ва Меҳнат Қизил Байроқ орденли 24-ўрта мактаб коллективи шу мактабнинг ўқитувчиси

Боқижон ТОҲИРОВНИНГ

вафот этганлиги муносабати билан марҳумнинг оиласига чуқур таъзия изҳор қилади.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети бирлашган нашриётнинг босмахонаси. Тошкент шаҳри.

Р. 01410. ИНДЕКС — 6469. Б—2290.